Domagoj Vuković:

Ponovno nastajanje grada

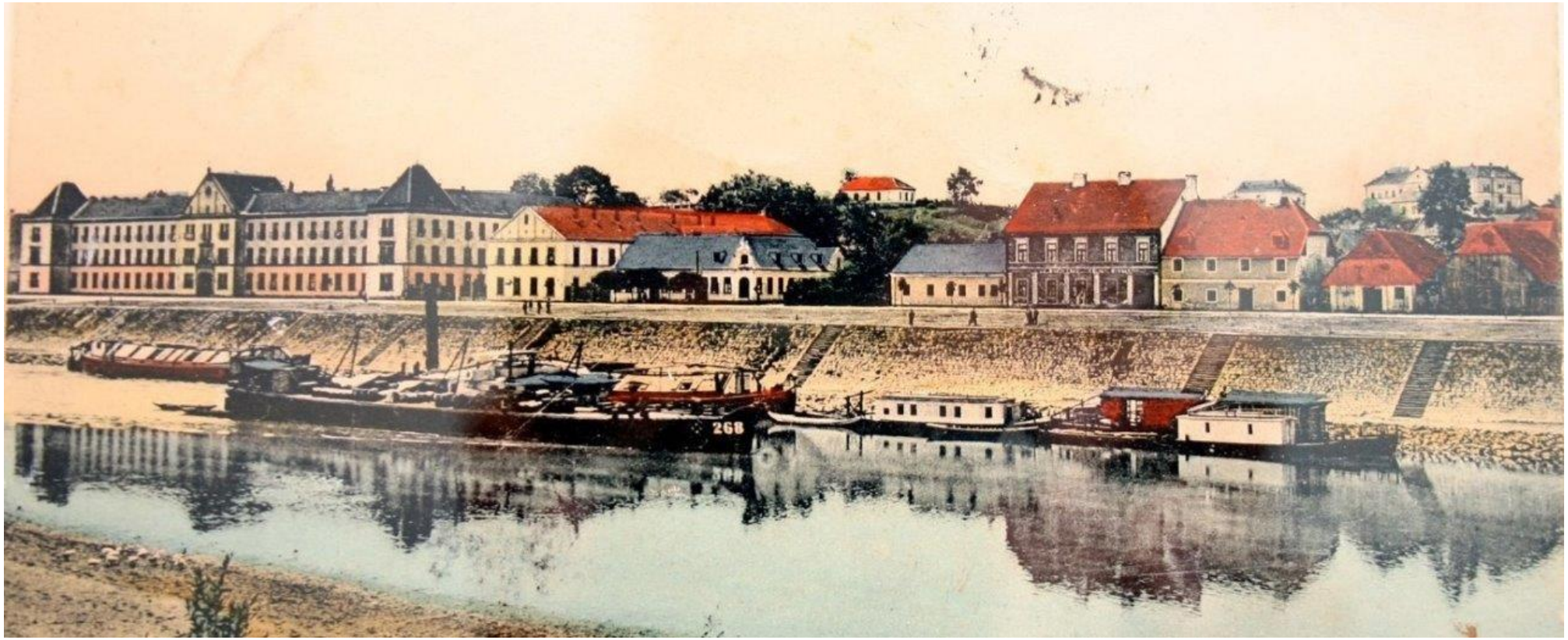

Mjesto nastajanja naselja

Svitanje –fotografija jutra nad Siskom (autor Domagoj Vuković, 2020.god)

Velike vode –fotografija Kupe kod Siska (autor Domagoj Vuković, 2020.god)

Obale postanka naselja uz Kupu (autor Domagoj Vuković, 2020.god)

Karta tragova antičke Siscije, zatečeni bedemi i prolazi u antički grad (autor Luigi Marsigli 1726. god.)

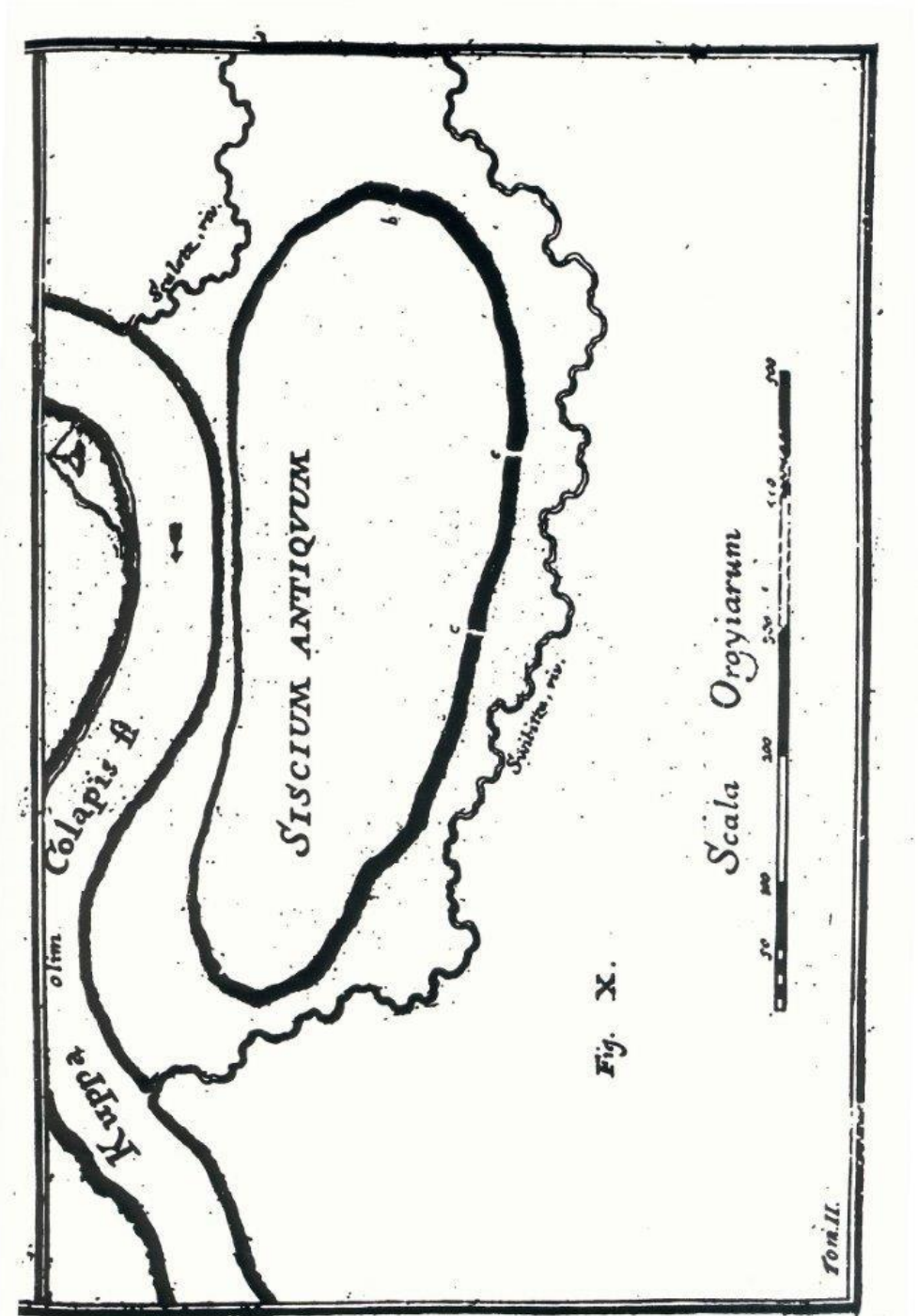

Fig. X.

Scala Orgyiarum

50 100 200 300 400 500

Tom. II.

Crtež zamišljenog prizora u Sisciji (autor Domagoj Vuković, 1994. god)

Crtež shematskog rastera ulica Siscije-pogled prema sjeveru (autor Domagoj Vuković 1994.god.)

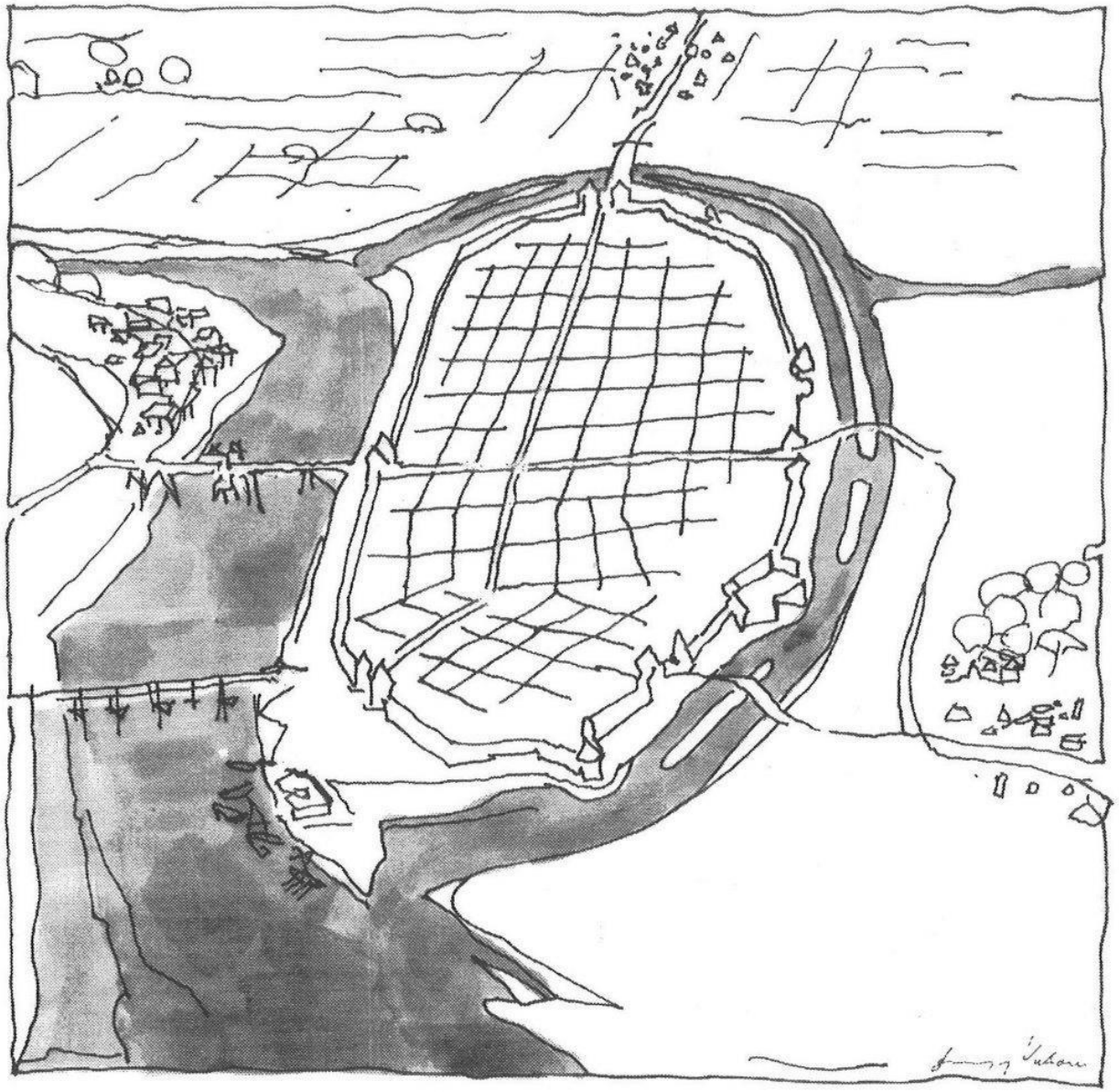

Crtež vizije središta Siscije, pogled prema jugu (autor Domagoj Vuković-1994. god.)

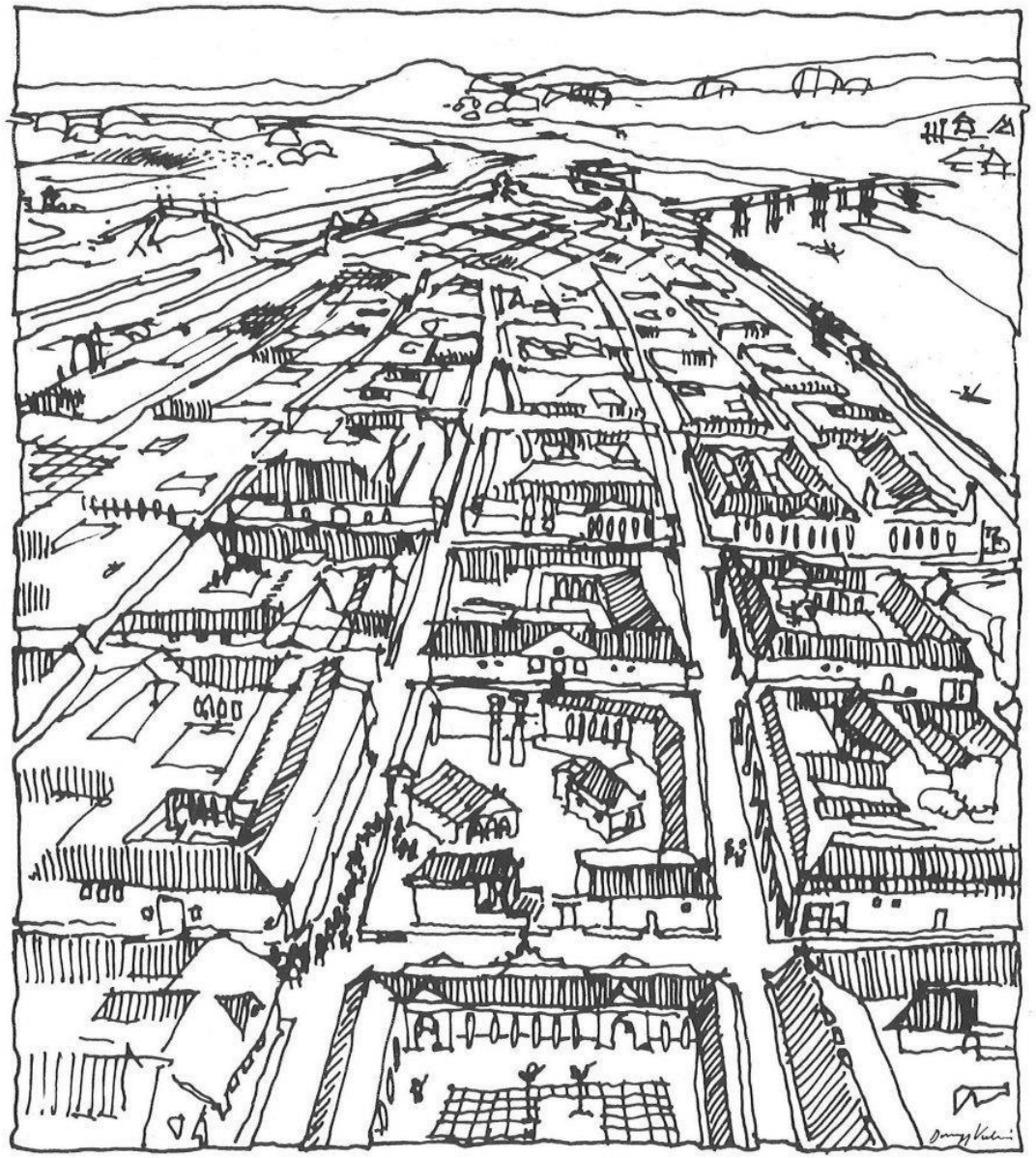

Crtež vizije moguće ptičje perspektive Siscije (autor Domagoj Vuković 1994.god.)

Vizija mogućeg izgleda Siscije, pogled prema jugoistoku (autor Domagoj Vuković 1994.god.)

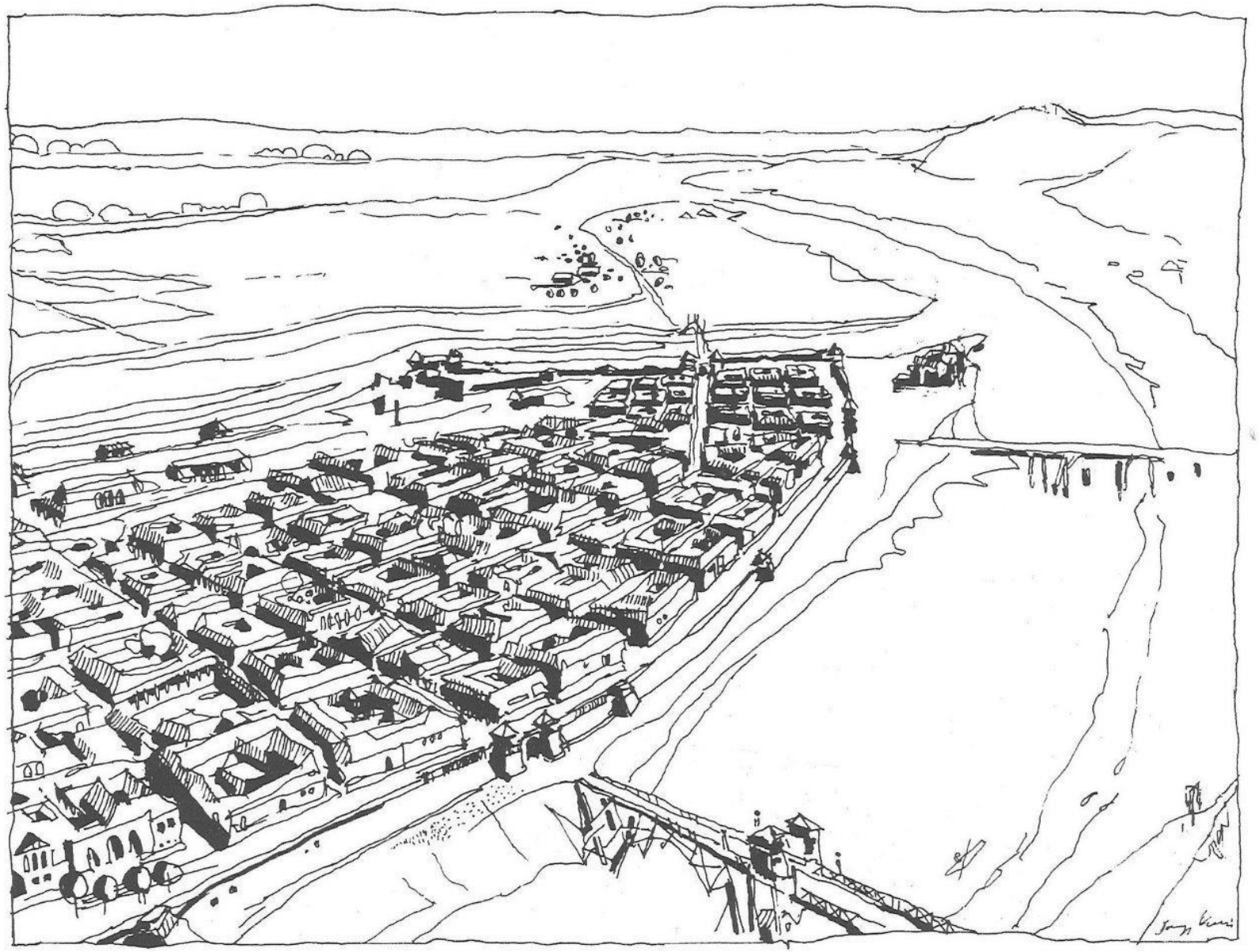

Crtež Hrvatske u vrijeme turskih priprema za osvajanje Siska (Cornelius de Jode, Antwerpen,1593.god.)

Crteži kaštela Sisak , pogledi prema jugu (autor Nicolo Angielini, 1566. god.)

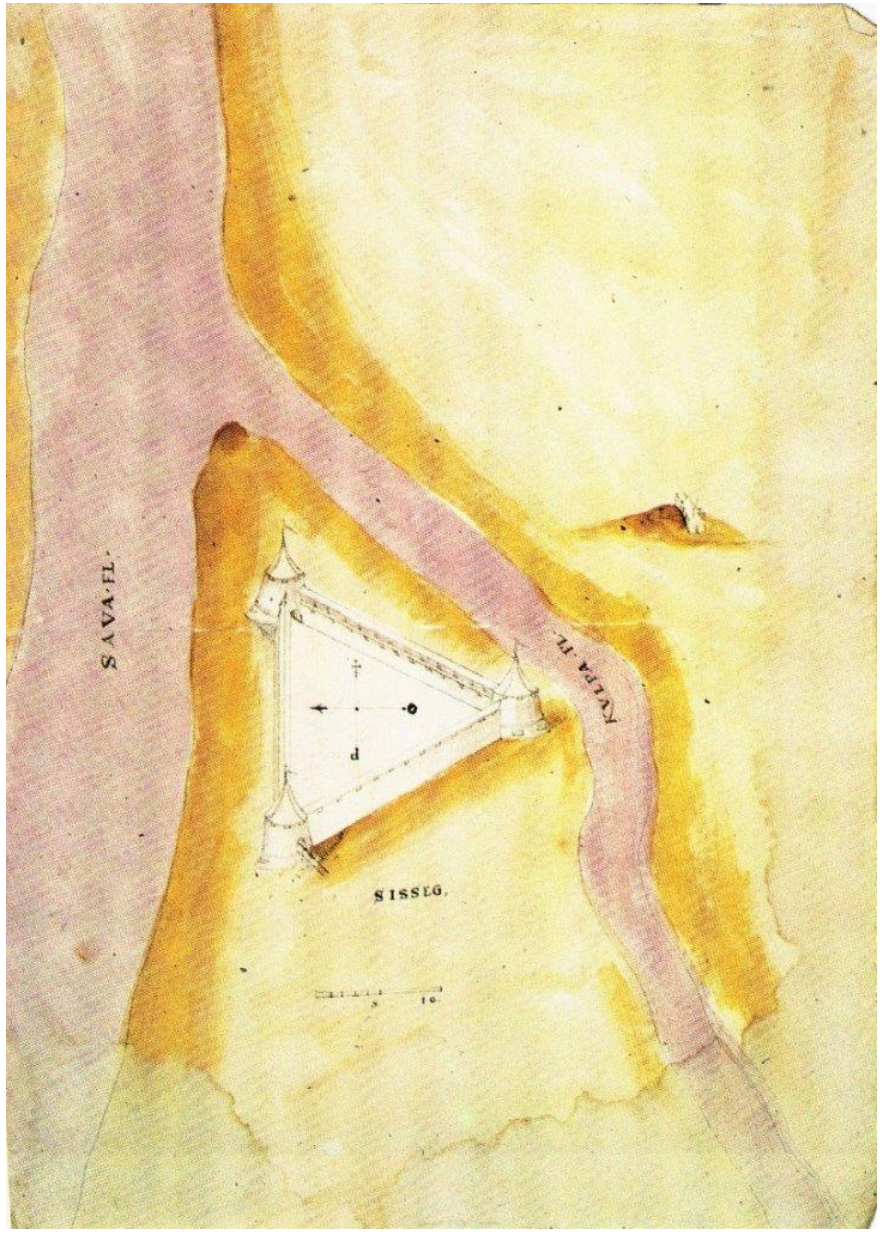

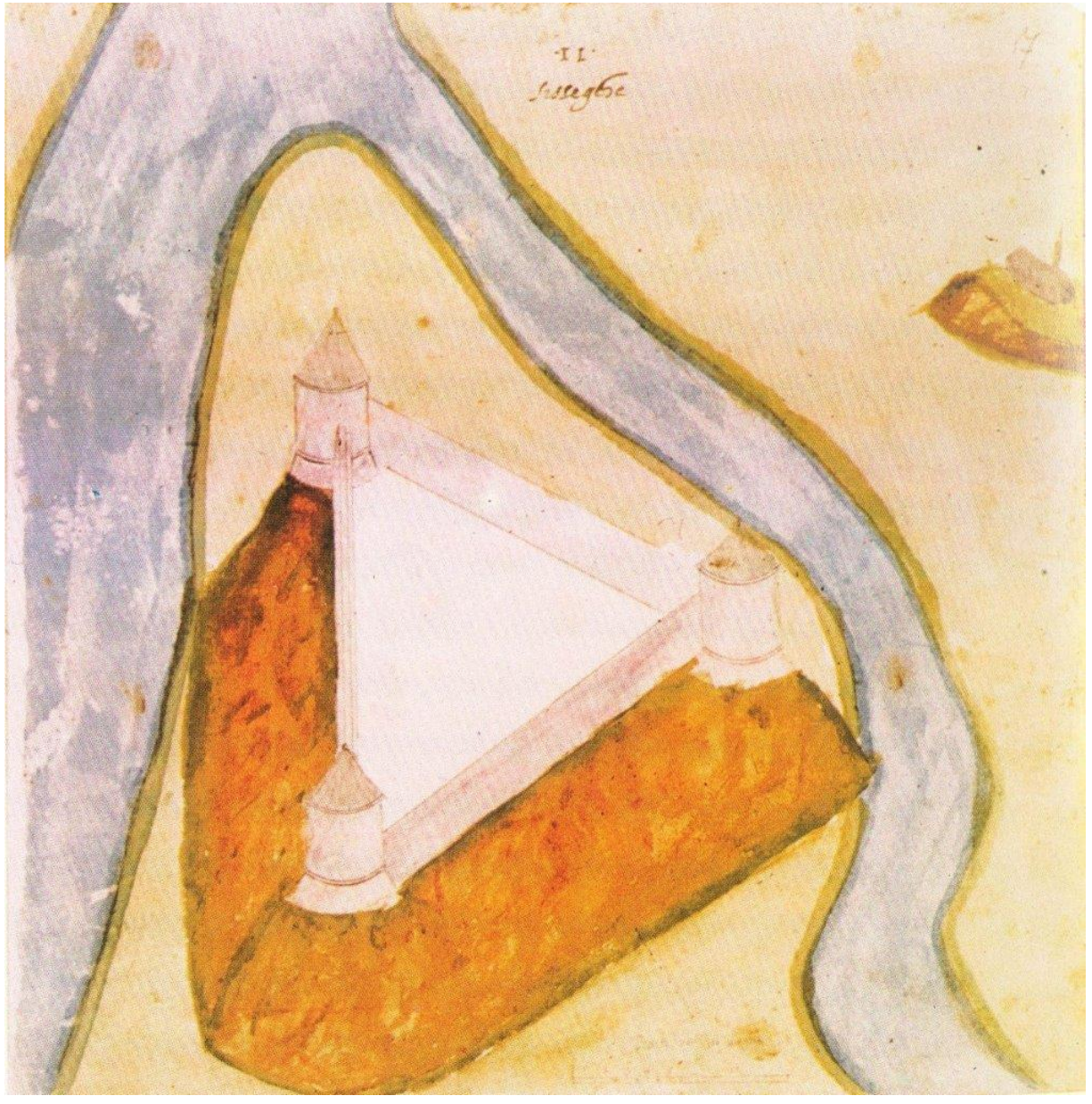

Usporedba crteža kaštela Sisak (autor crteža Nicolo Angielini,1566. god.) i grafika turske tvrđave na ušću Petrinjčice u Kupu (autor grafike Georg Hofnaglius, 1618. god.), pogledi prema jugu

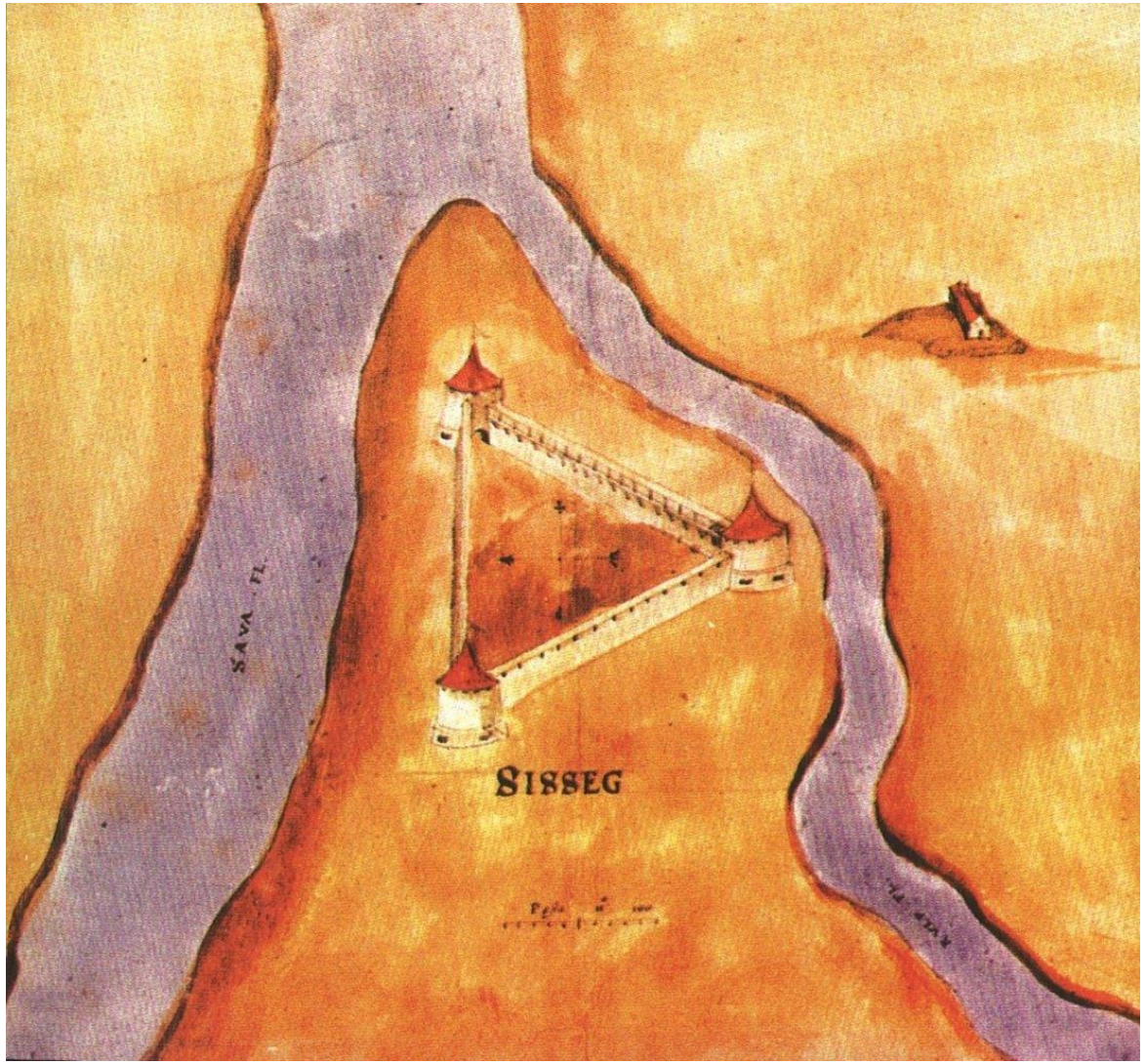

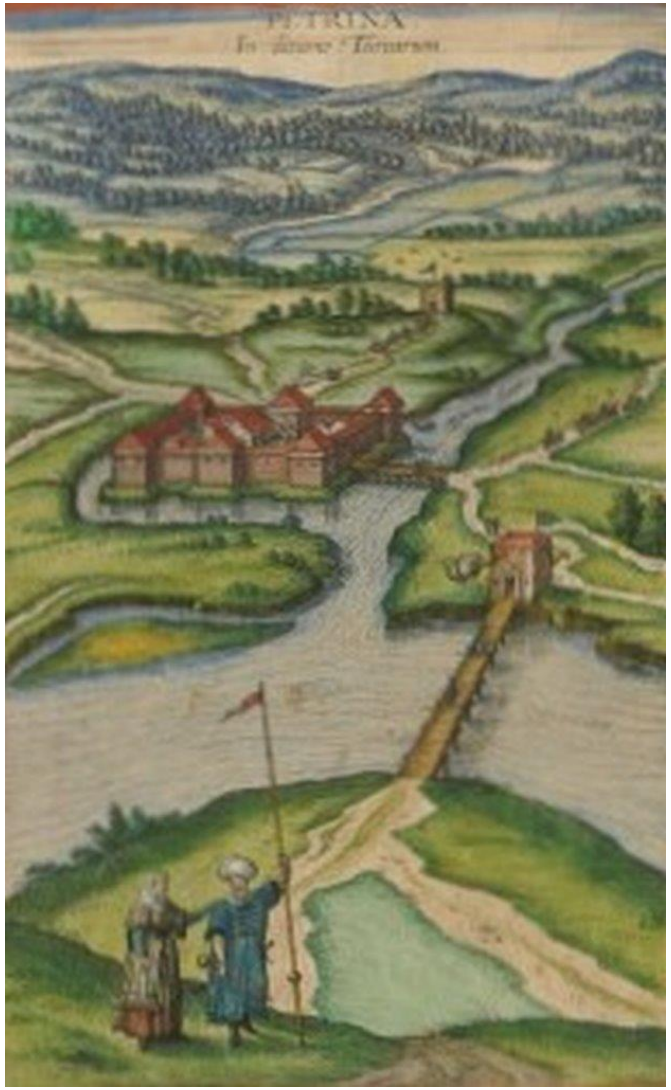

Bitka kod Siska 22. lipnja 1593. god., pogled na zapad (autor grafike Hans Sibmacher, Nürnberg, 1620. god)

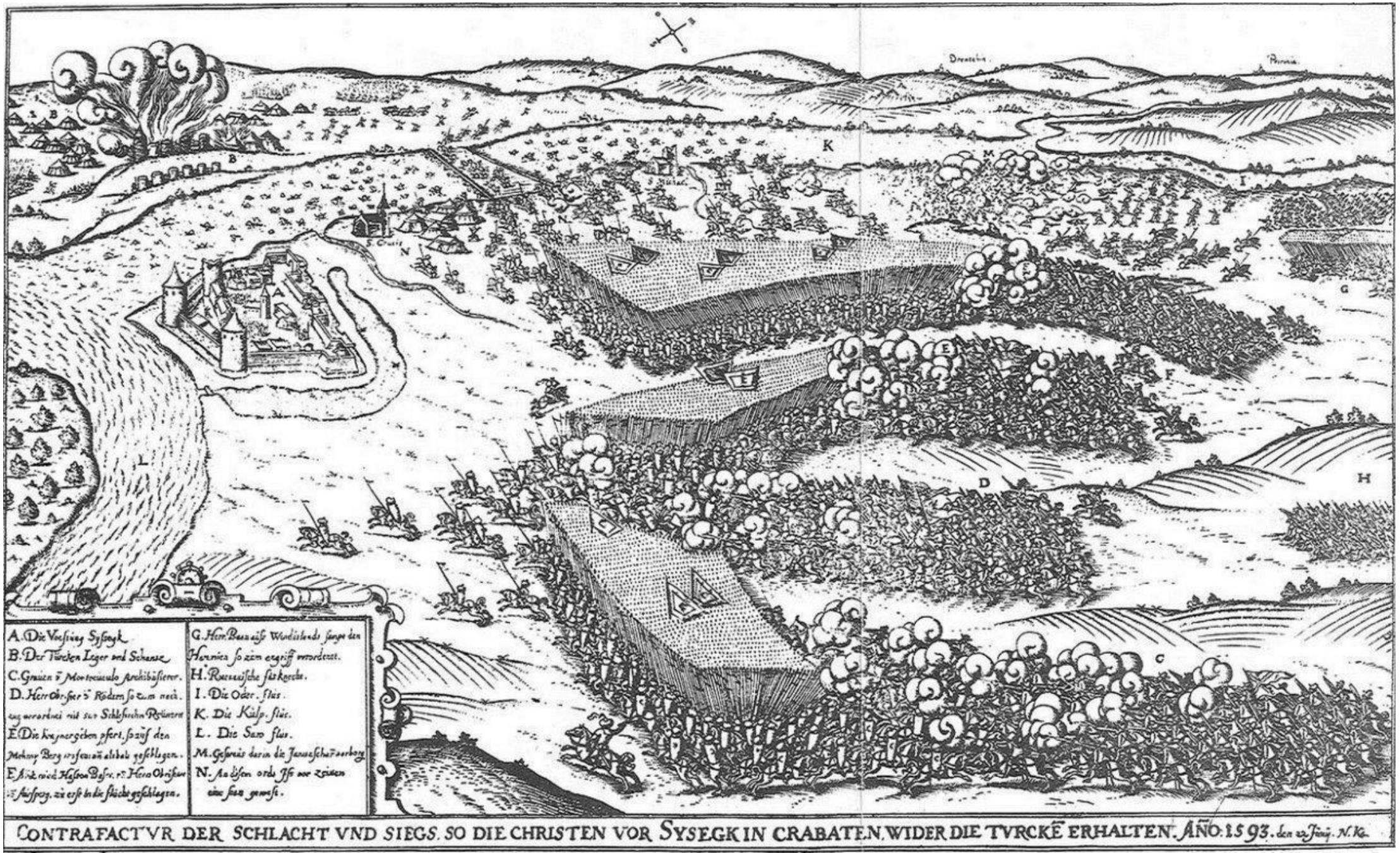

Crtež tlocrta sisačkog kaštela i kraja s crkvom sv. Križa i kapelom sv. Marije, pogled na istok (nepoznati autor oko 1679. god.)

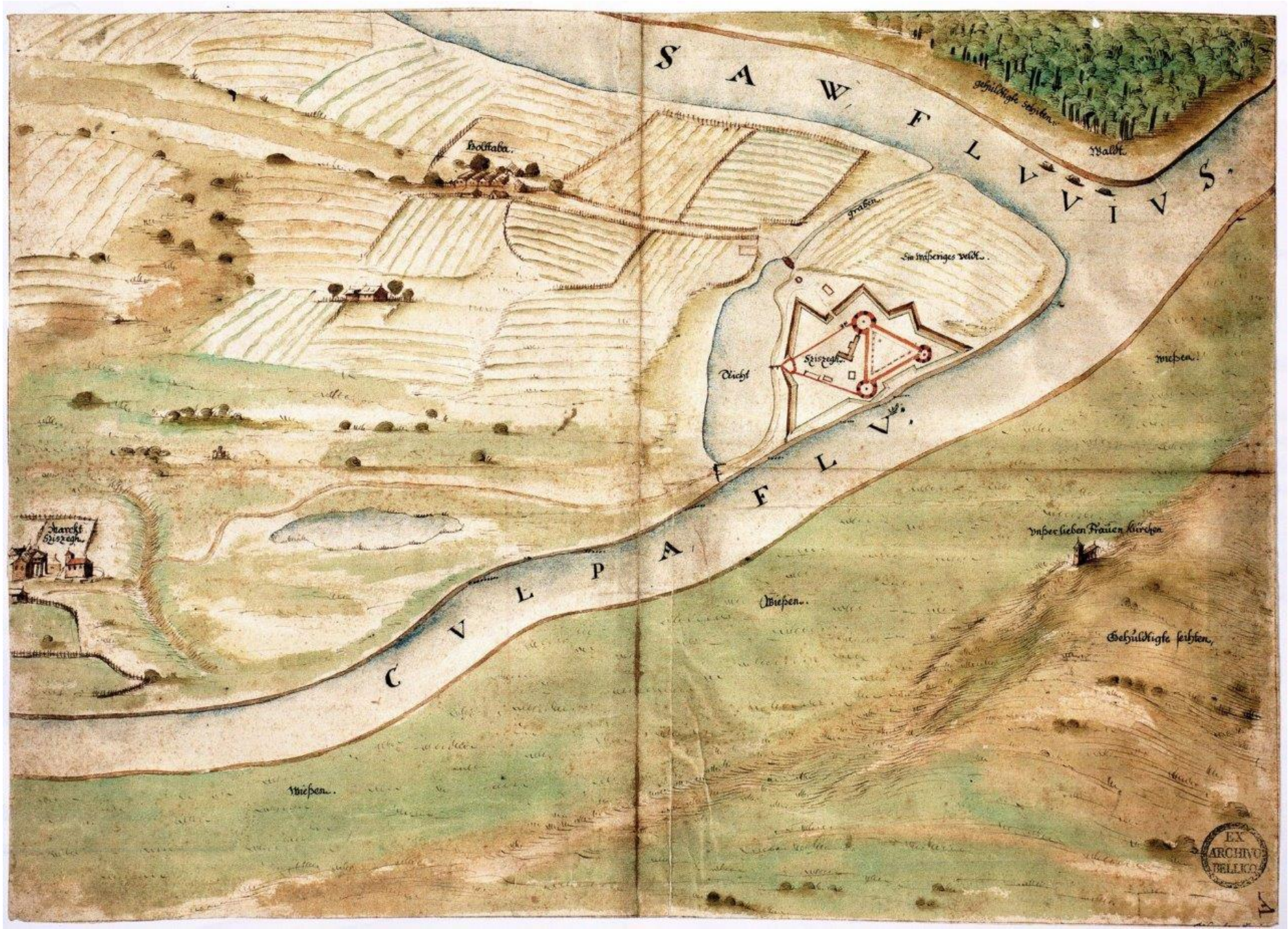

Veduta Sauchesine dogradnje sisačkog kaštela, pogled na zapad (nepoznati autor oko1679. god.)

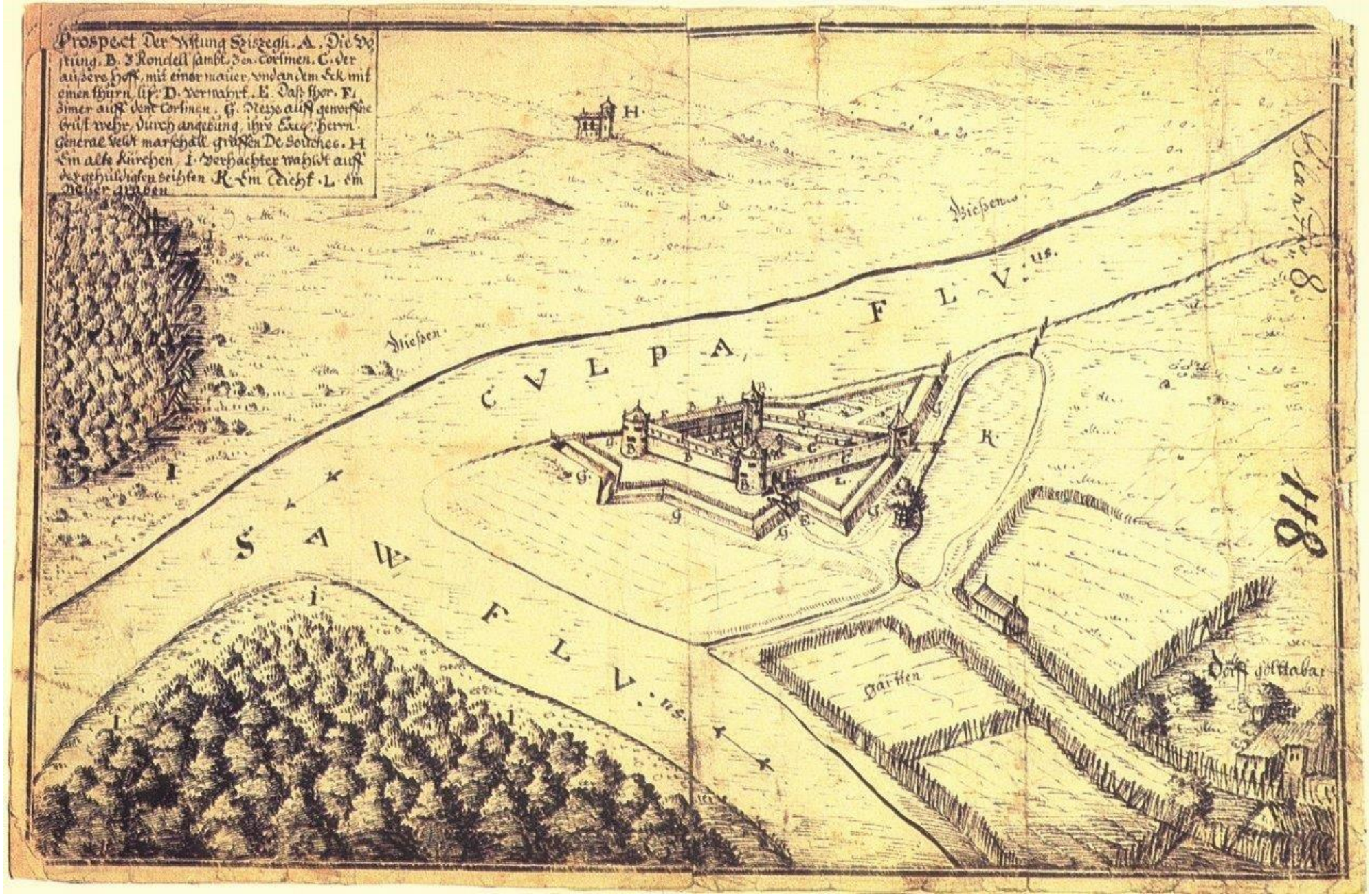

Prijedlozi lokacije žitnog magazina (autor Maksimilijan Fremaut, 1762. god.)

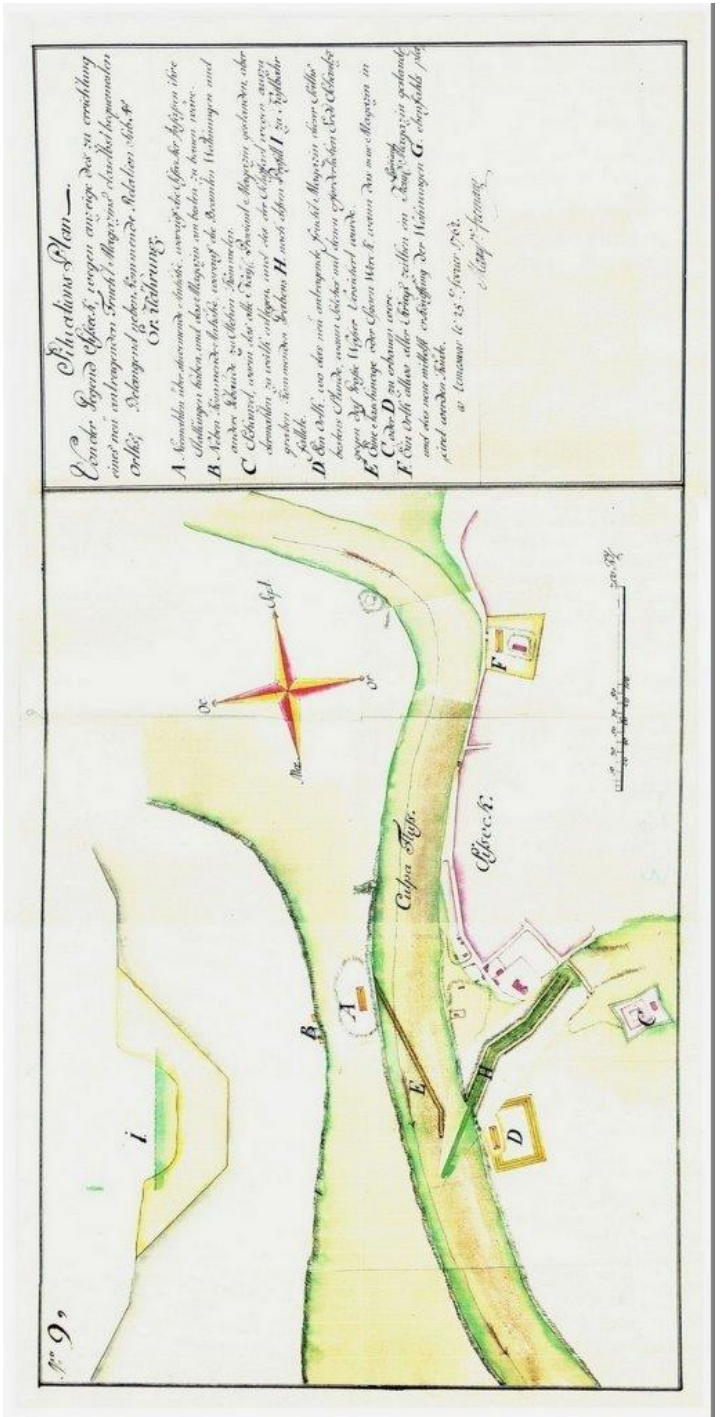

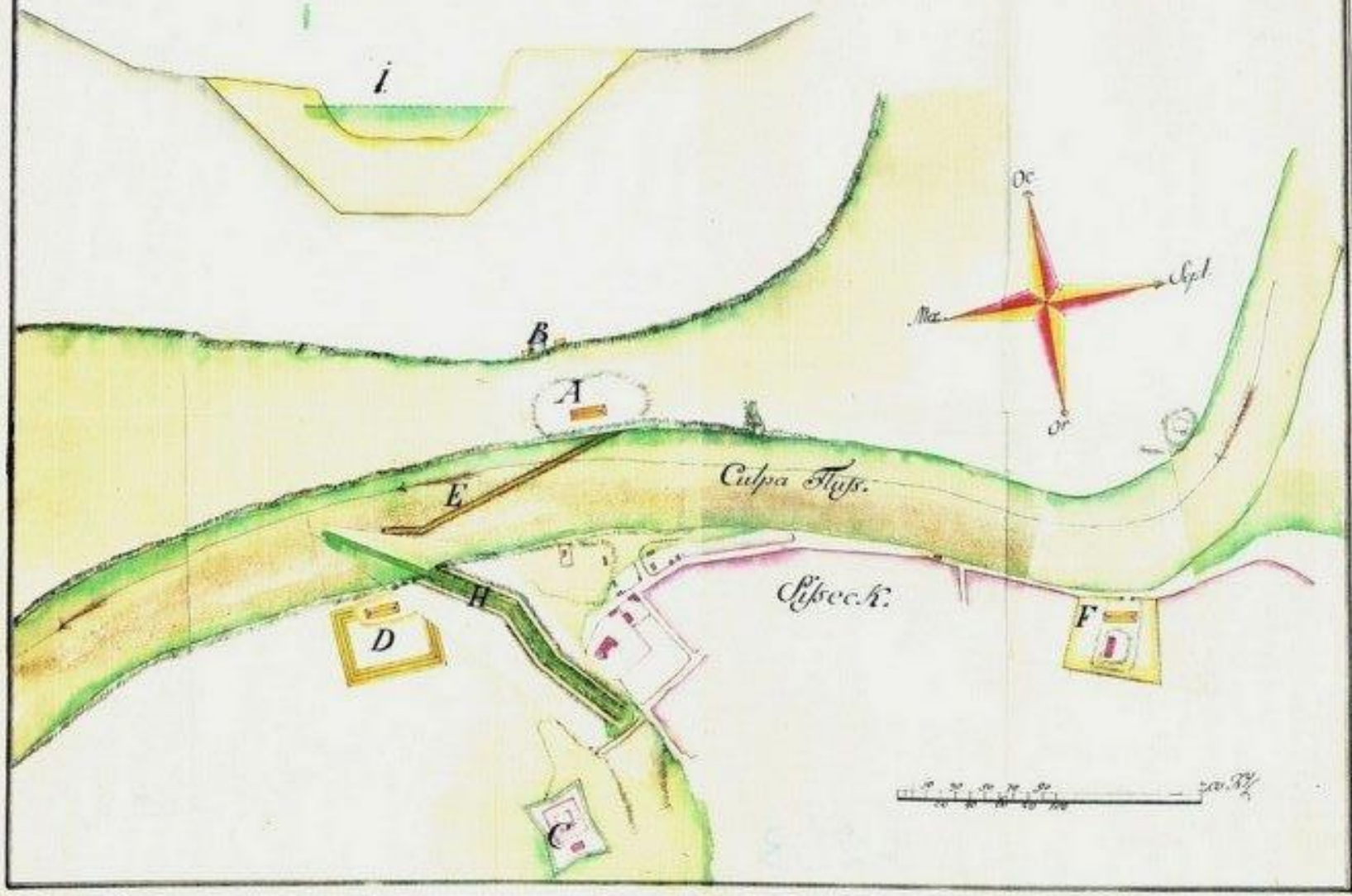

Situations Plan.

Von der Gegend Sisseck, wegen anzeige des zu errichtung eines neu antragenden Frucht Magazins daselbst bequemesten Orths; Belangend neben kommende Relation sub No

Erklährung.

A Niemahlen über abwemende Anhöhe, worauf die Sissecker Insassen ihre Stallungen haben, und das Magazin am besten zu bauen wäre.

B Neben kommende Anhöhe, worauf die Beamten Wohnungen und andere Gebäude zu stehen kommeten.

C Schanzel, worin das alte Kay. Proviant Magazin gestanden, aber dermahlen zu weith entlegen, und des der Schiffart wegen auszugraben kommenden Grabens **H** nach dessen Profill **I** zu Kostbahr fallete.

D Ein Orth, wo das neu antragende Frucht Magazin dieser Seiths bestens stunde, wann solches mit denen erforderlichen Erdt Schantze gegen das Grosse Wasser versichert wurde.

E Eine Faschinage oder Sparn Werck wann das neue Magazin in **C** oder **D** zu erbauen were.

F Ein Orth allwo alter Krieg zeithen ein Kay. Proviant Magazin gestanden und das neue mittelst erkäuffung der Wohnungen **G** ebenfahls placiret werden könte.

a temeswar le 25. fevrier 1762.

Maxy. Fremaux

Nacrt pročelja i presjeka magazina Temišvarske kompanije – Fremautov magazin (autori nacrta su Fremautovi pomoćnici Johann Becker i Joseph Roemmer, 1765. god.)

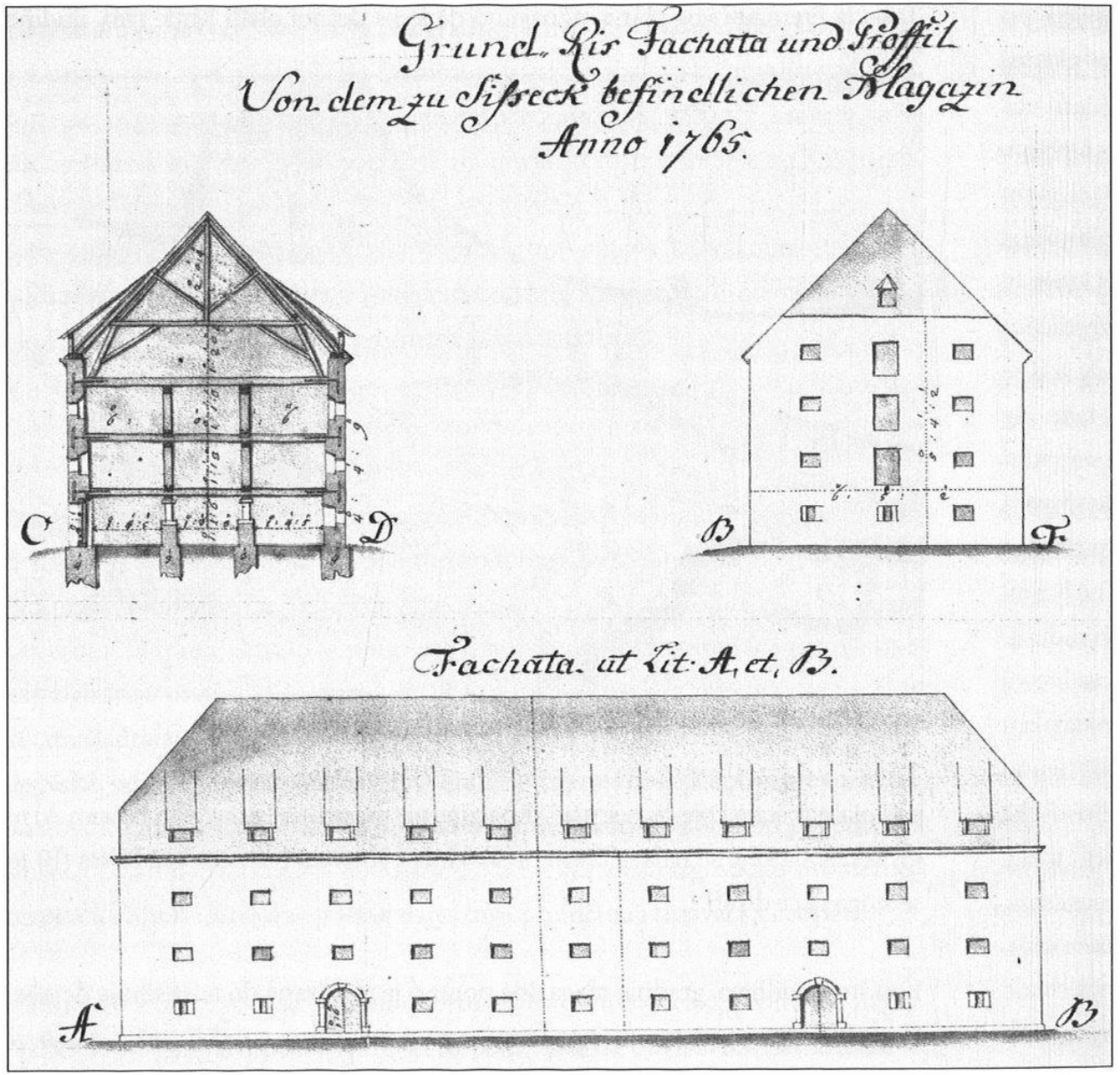

Detalj karte trgovišta Sisak (Starog Siska) (autor Mathias de Stariczky, 1783. god.)

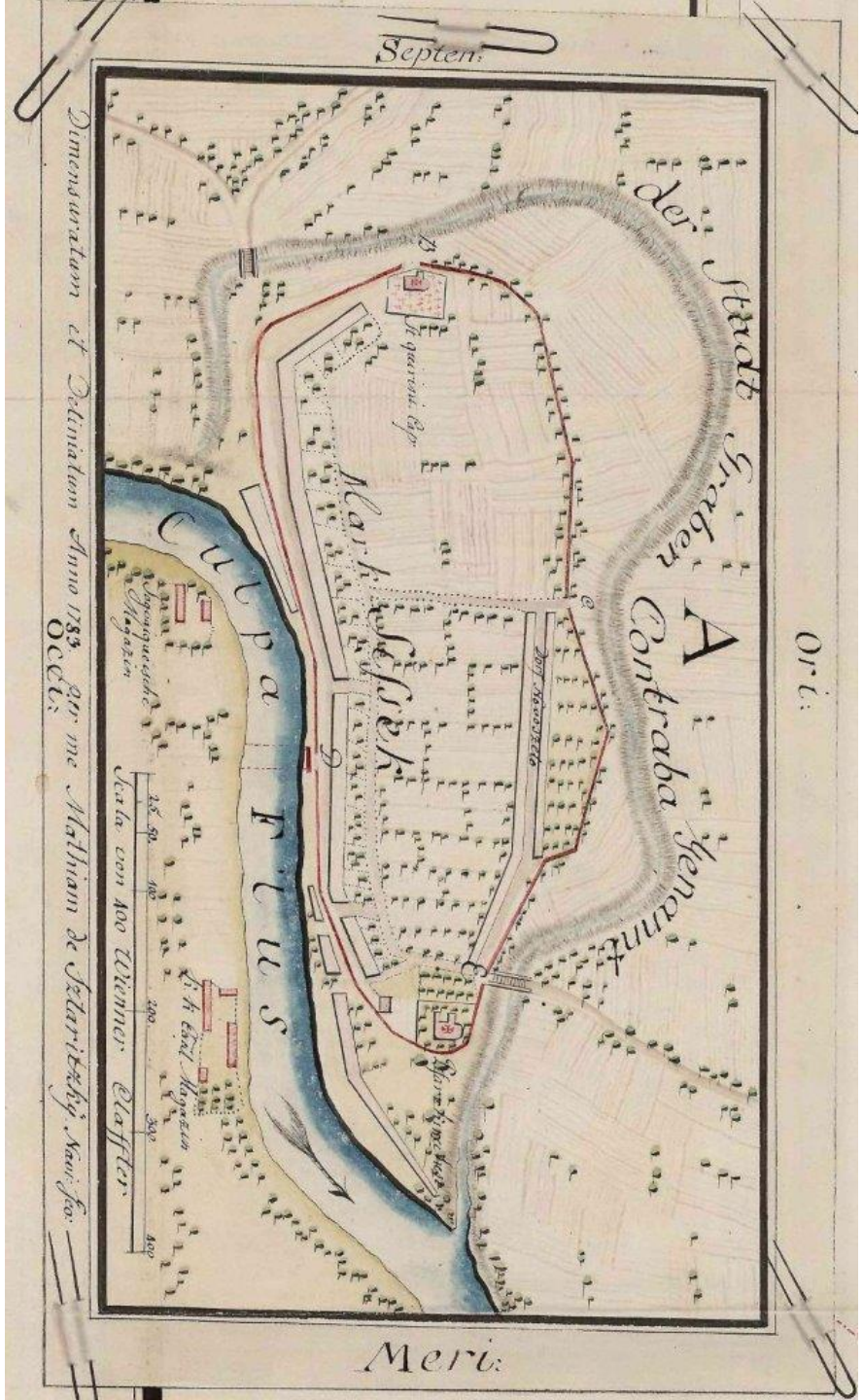

Ori:

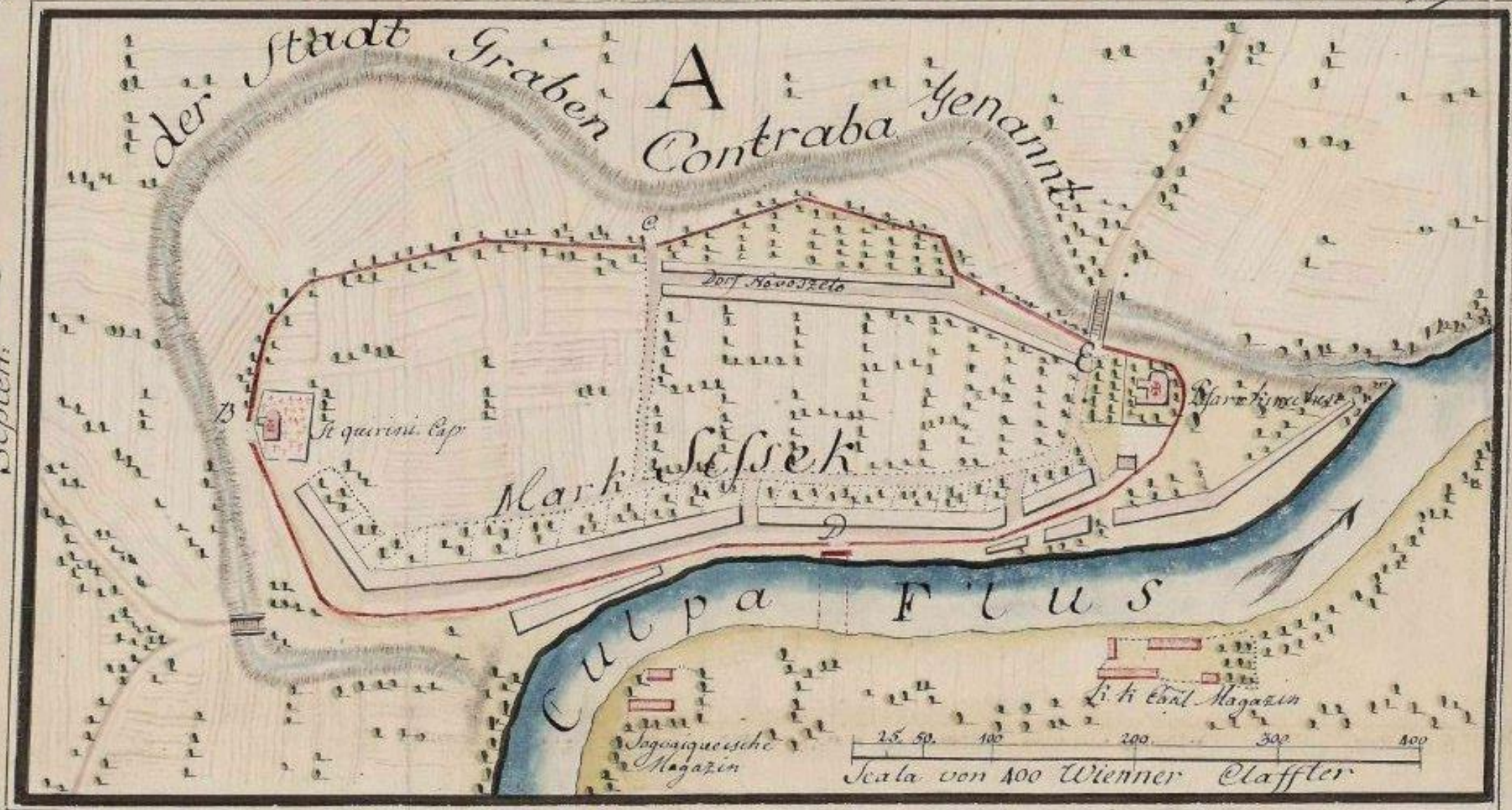

Dimensuratum et Delinialum Anno 1783 per me Mathiam de Szlaritzky Navi: Leo:

Occi:

Sisak na hidrografskoj karti (nepoznati autor nacrtao u Petrinji, 1783. god.)

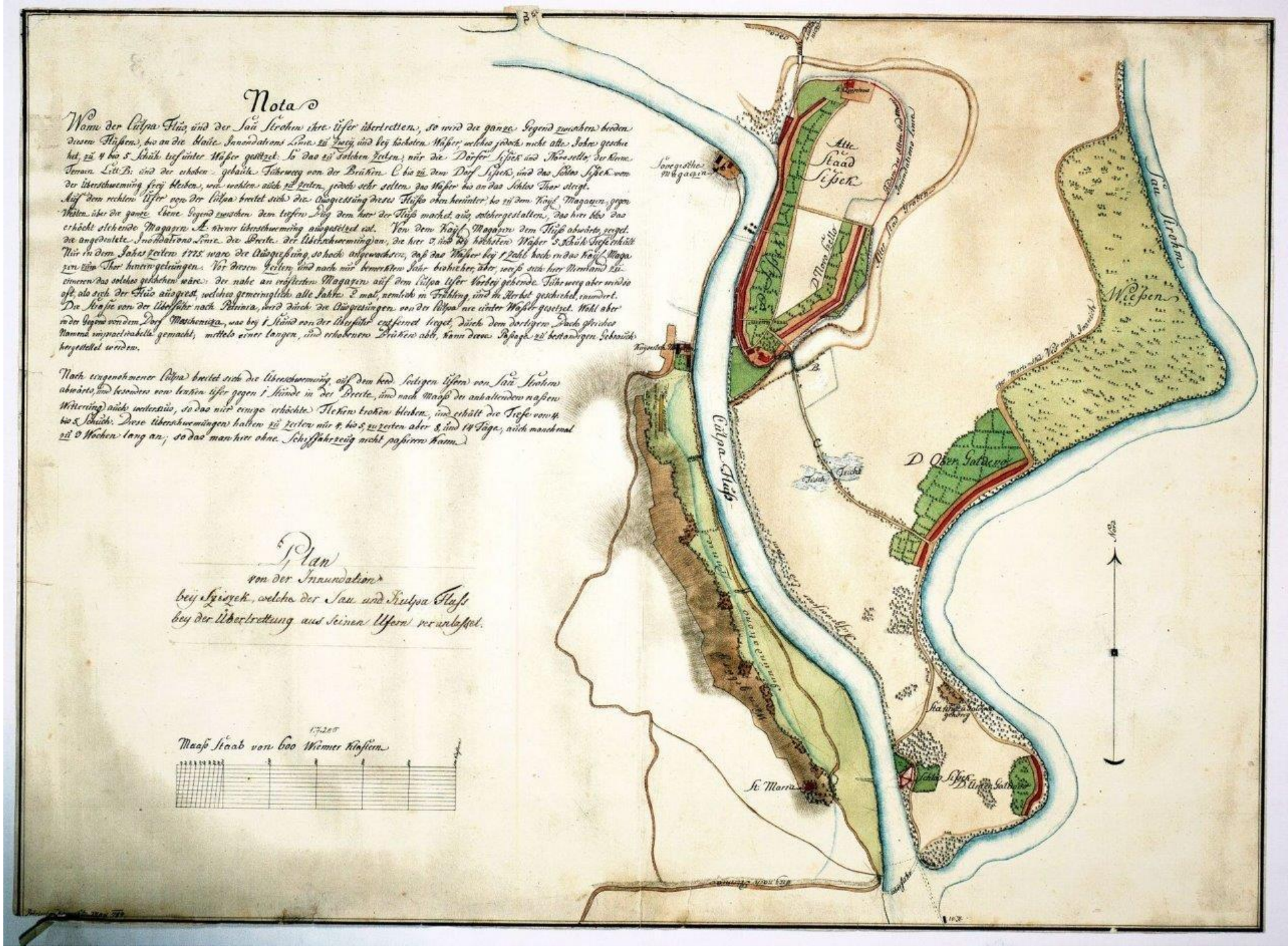

Plan regulacije Vojnog (Novog) Siska (nepoznati autor, oko 1785. god.)

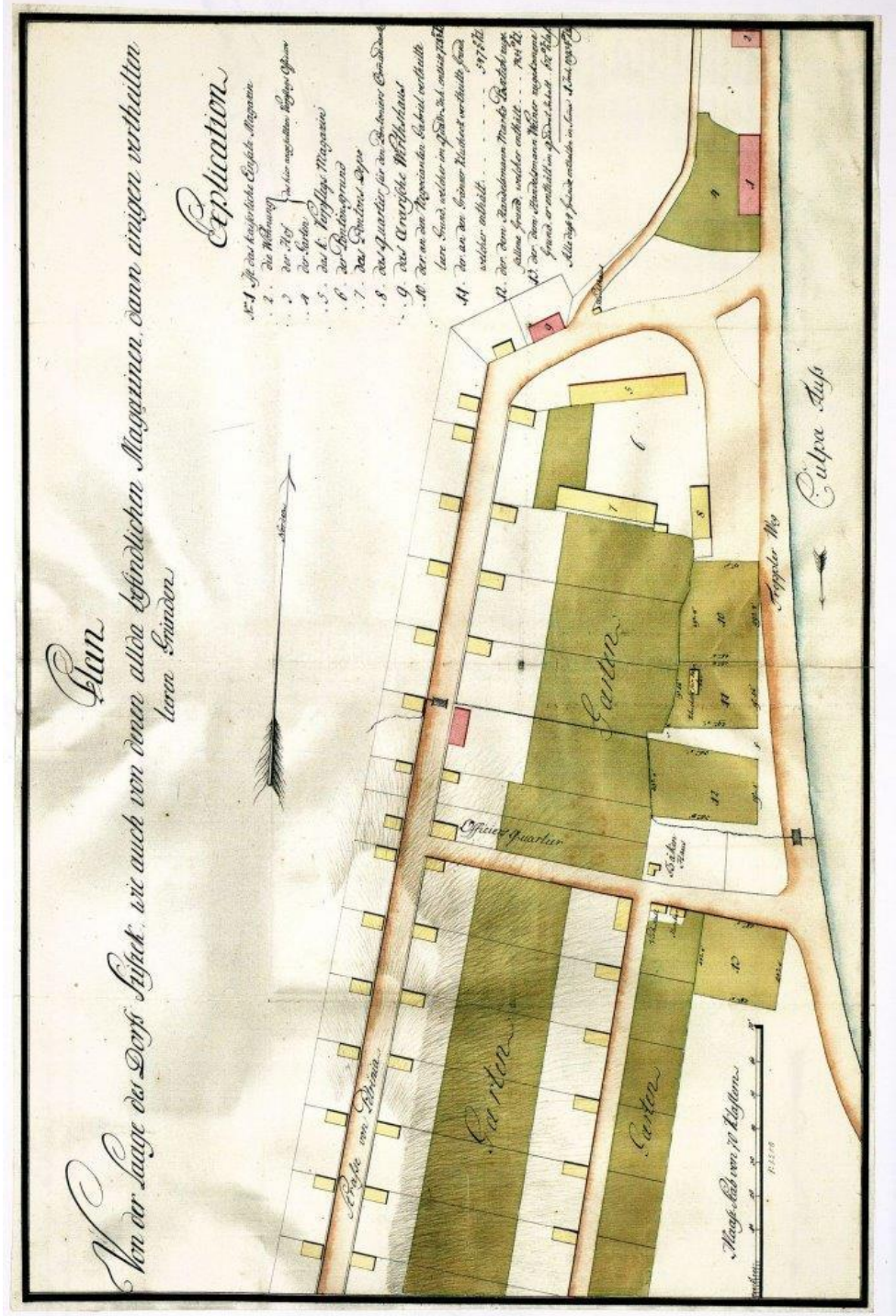

Plan

Von der Lage des Dorfs Sisseck, wie auch von denen allda befindlichen Magazinen, dann einigen vertheilten leeren Gründen

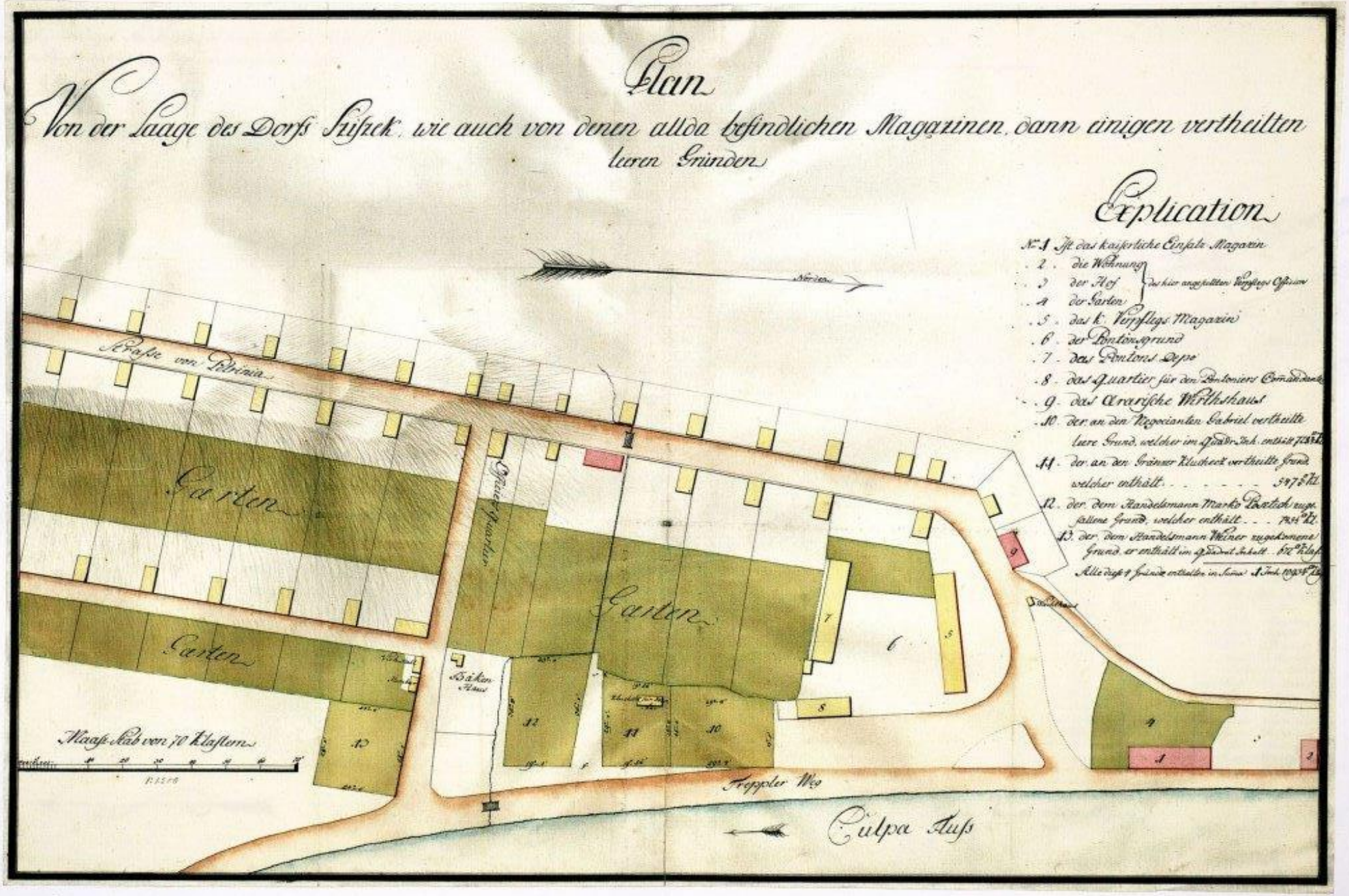

Crtež Novog Siska s popisom posjednika (nepoznati autor, oko 1790. god.)

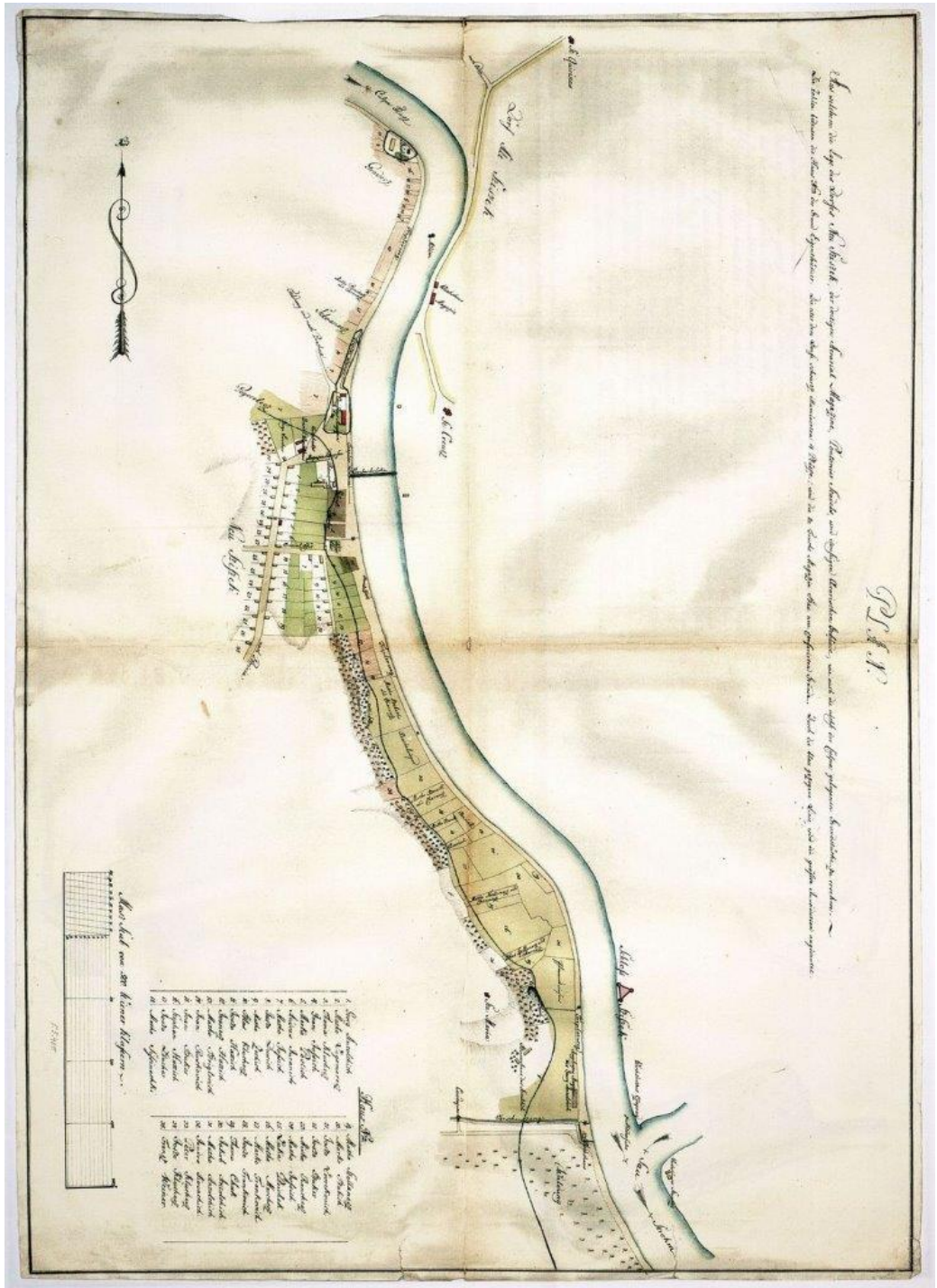

PLAN.

Aus welchem die Lage des Dorfes Neu Sziszek, der dortigen Aerarial Magazine, Pontonier Stadels und sonstigen Aerarischen Gebäude, wie auch die nächst der Colpa gelegenen Grundstücke zu ersehen. —
Die Zahlen bedeuten die Haus No. der Grund Eigenthümer. Die unter dem Dorfe schwarz illuminirten 4 Plätze, sind die zu Teuche Magazin Bau um conferirten Gründe. Durch die blau gezogene Linie wird die größte Inundation angedeutet.

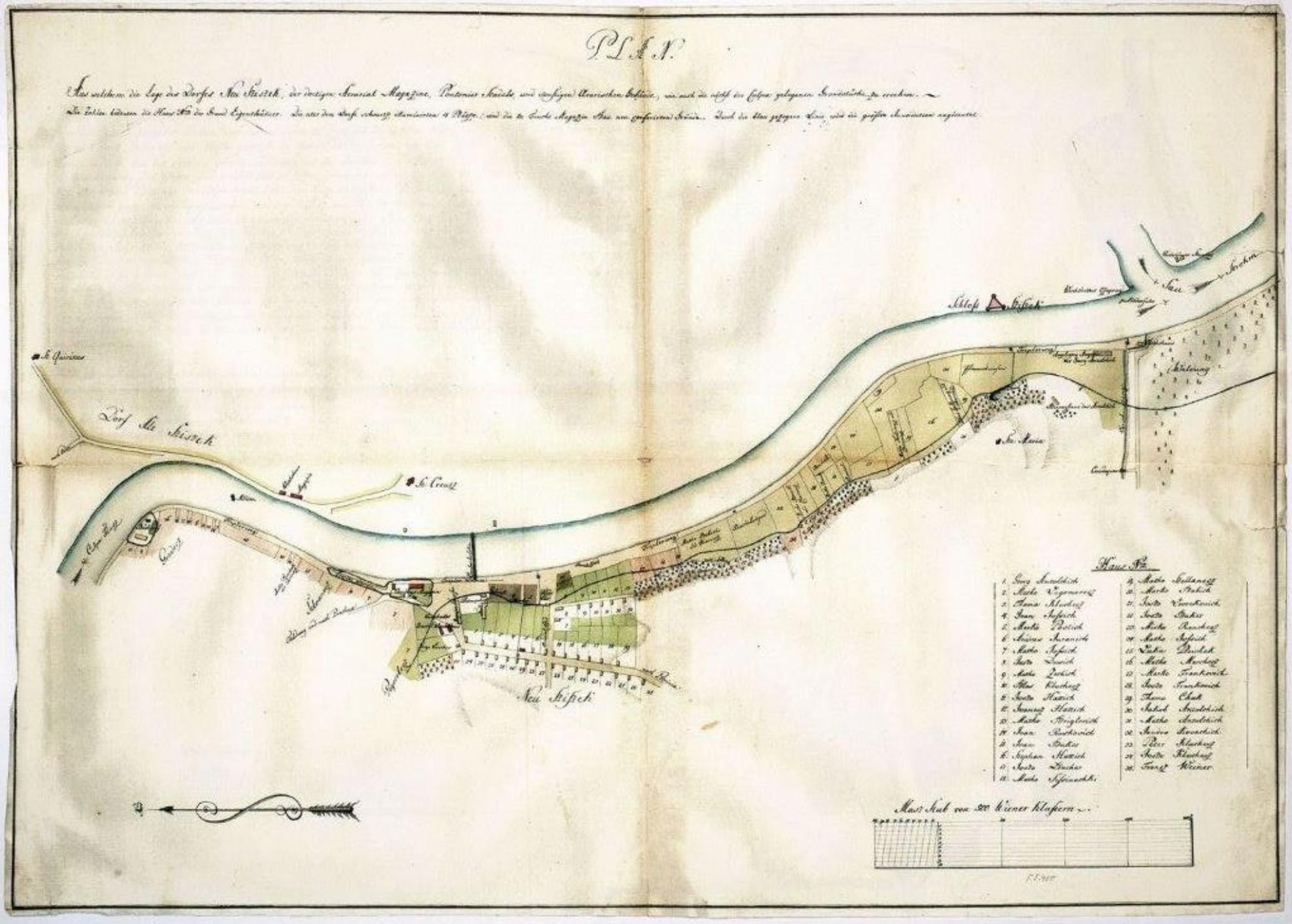

Detalj hidrografske karte na kojoj se vide Novi i Stari sisak (autor Ignjat Pongratz, 1793. god.)

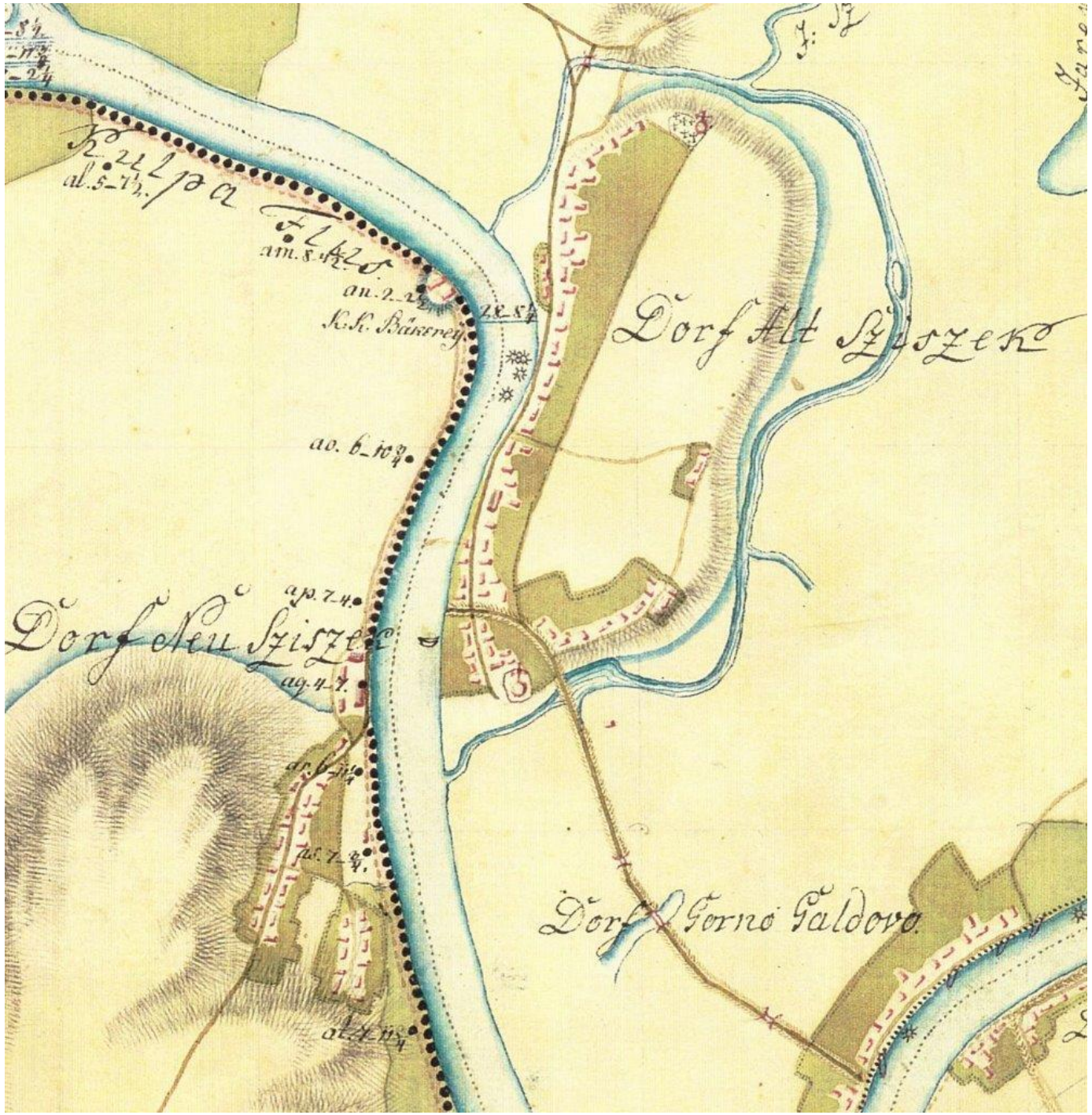

Sisak u doba francuske uprave na ulomku topografske karte – karta je prikazana prema približnoj geografskoj orijentaciji radi lakše prostorne čitljivosti (nepoznati autor, 1813. god.)

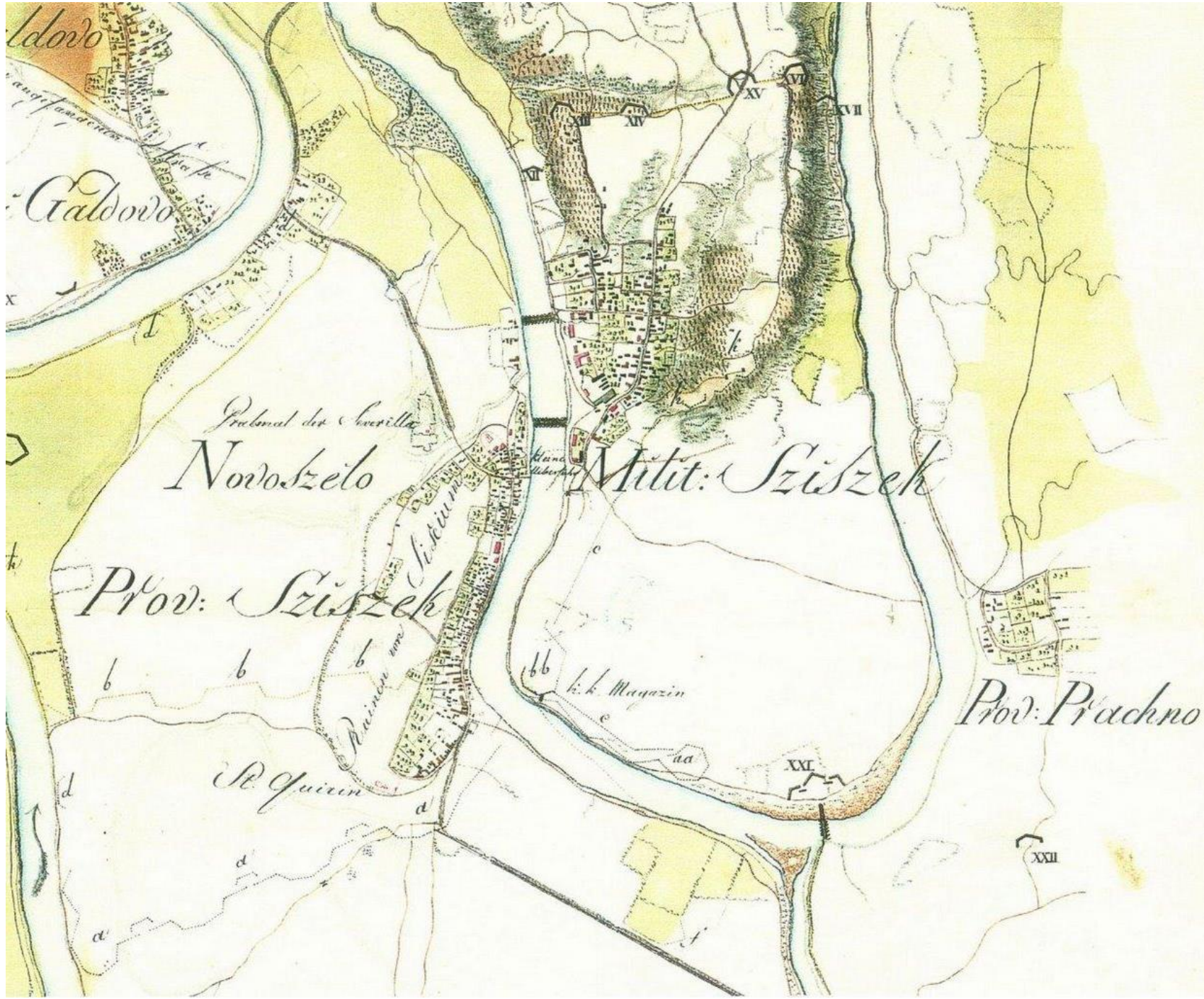
Galdovo
Novoszelo
Milit: Sziszek
Prov: Sziszek
Prov: Prachno
St. Quirin
k.k. Magazin
XI
XII
XIII
XIV
XV
XVI
XVII
XXI
XXII

Fotogrametrijska snimka svratišta Mali kaptol izgrađenog krajem 18. st.

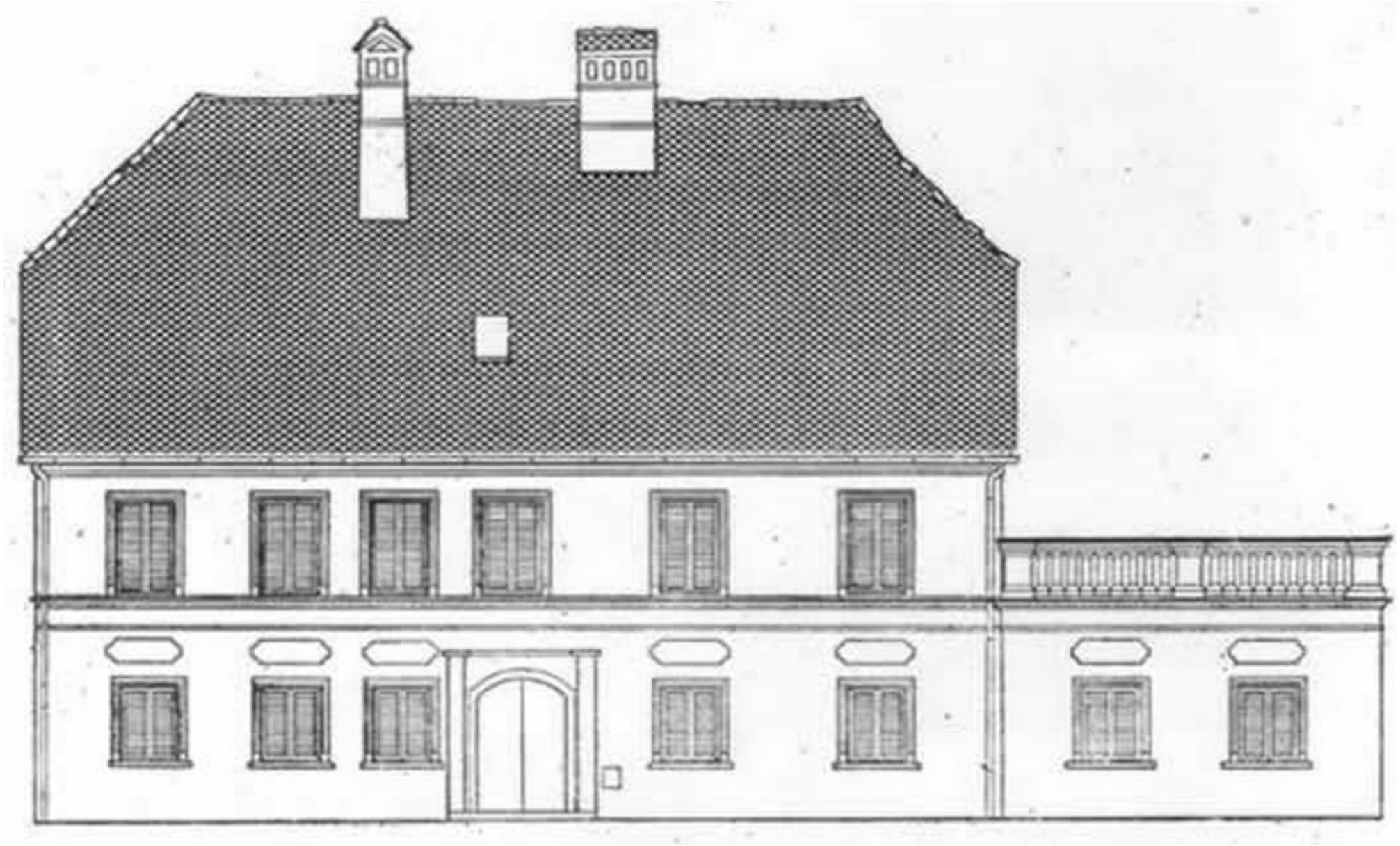

Fotogrametrijska snimka portala kuće Wellenreiter izgrađene 1815.god.

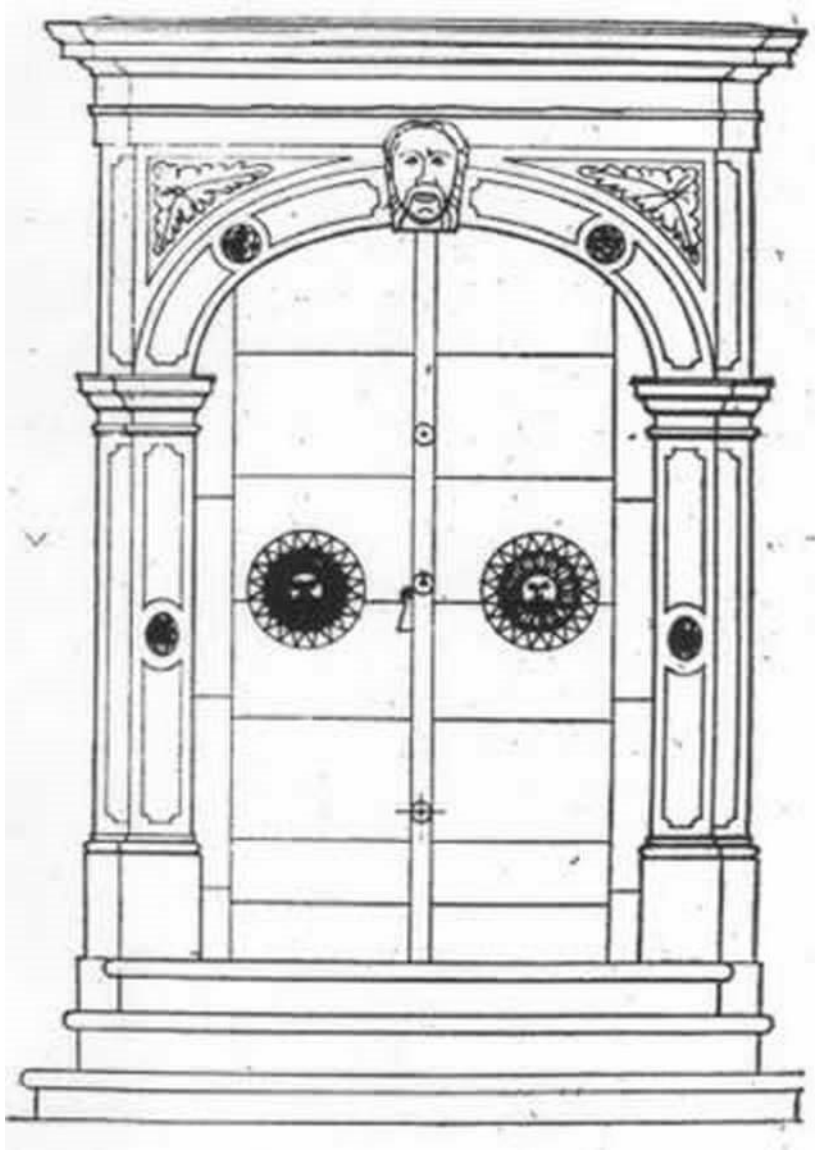

Katastarska karta Starog Siska s imenima posjednika (autor Ludovik Zelenka 1824. god.)

Colapis
Moenia Romana
Ichnographia
Oppidi Vetero-Sziszek, ad
Vrble Cpitum Cathed: Ecc: Zagrabiensis
pertinentis.

Katastarska karta Starog Siska s bojama označenom trenutačnom namjenom zemljišta (autor Ludovik Zelenka 1824. god.) i docrtanim idejnim nacrtom Fistrovićeve regulacije

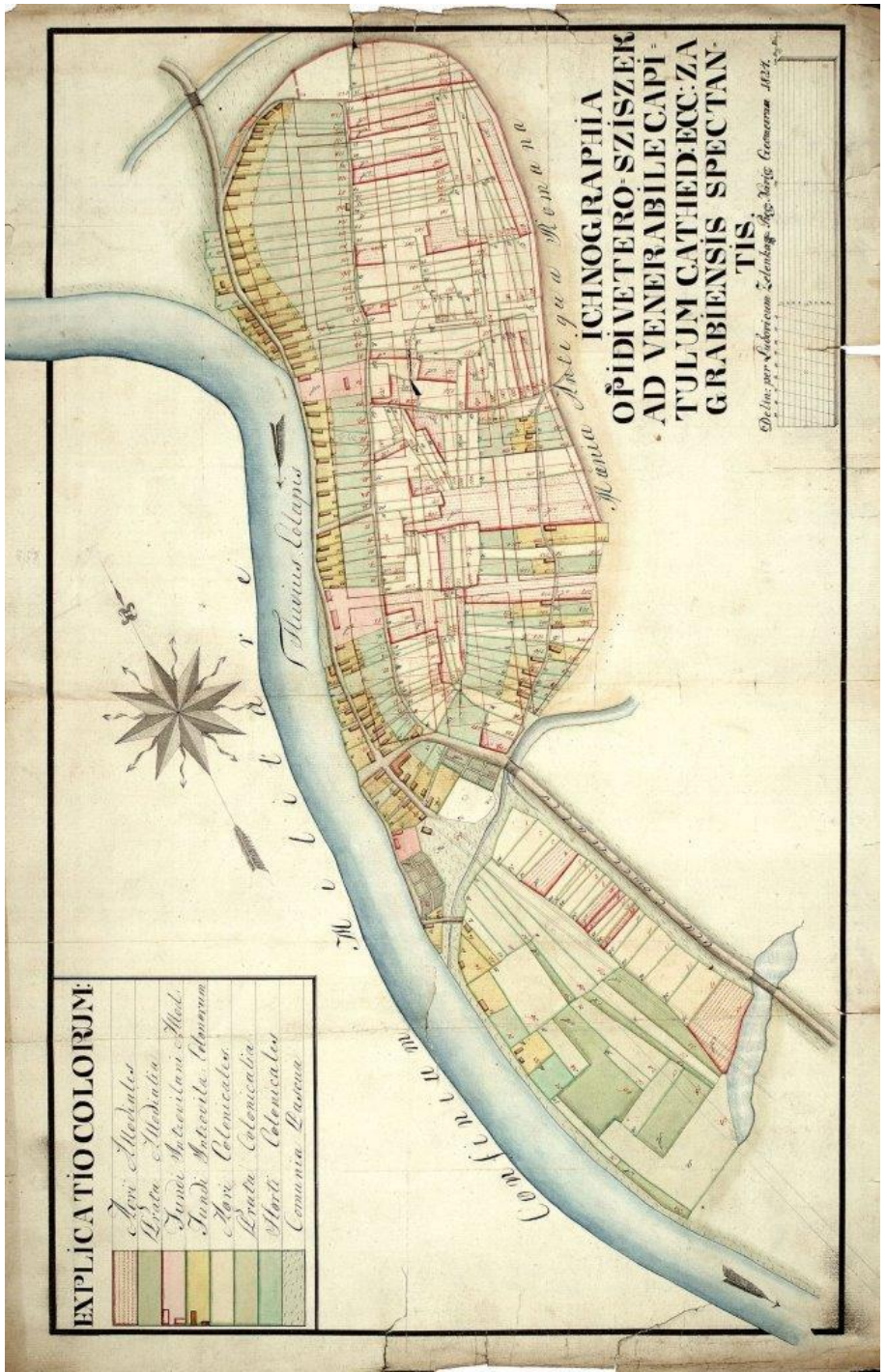

EXPLICATIO COLORUM:
Agri Allodiales
Prata Allodialia
Fundi Introvilani Allod.
Fundi Introvila Colonorum
Agri Colonicales
Prata Colonicalia
Horti Colonicales
Comunia Pascua
Confinium Militare
Fluvius Colapis
Mania Antiqua Romana
ICHNOGRAPHIA
OPIDI VETERO-SZISZEK
AD VENERABILE CAPI-
TULUM CATHED: ECC: ZA
GRABIENSIS SPECTAN-
TIS.
Delin: per Ludovicum Zelenkay Reg. Navig. Geometram 1824.

Realizacija Fistrovićeve regulacije Starog Siska na karti iz 1829. godine

Crkva sv. Križa na fotografiji iz 1890. godine –pogled na istok (autor nepoznat)

Riječni parobrodi u Sisku iz 19. stoljeća

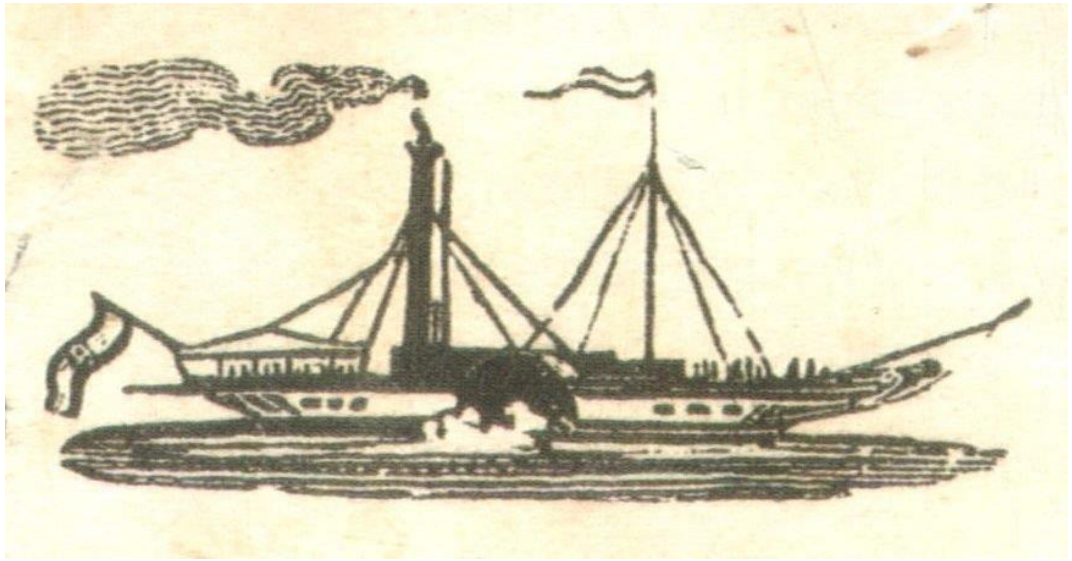

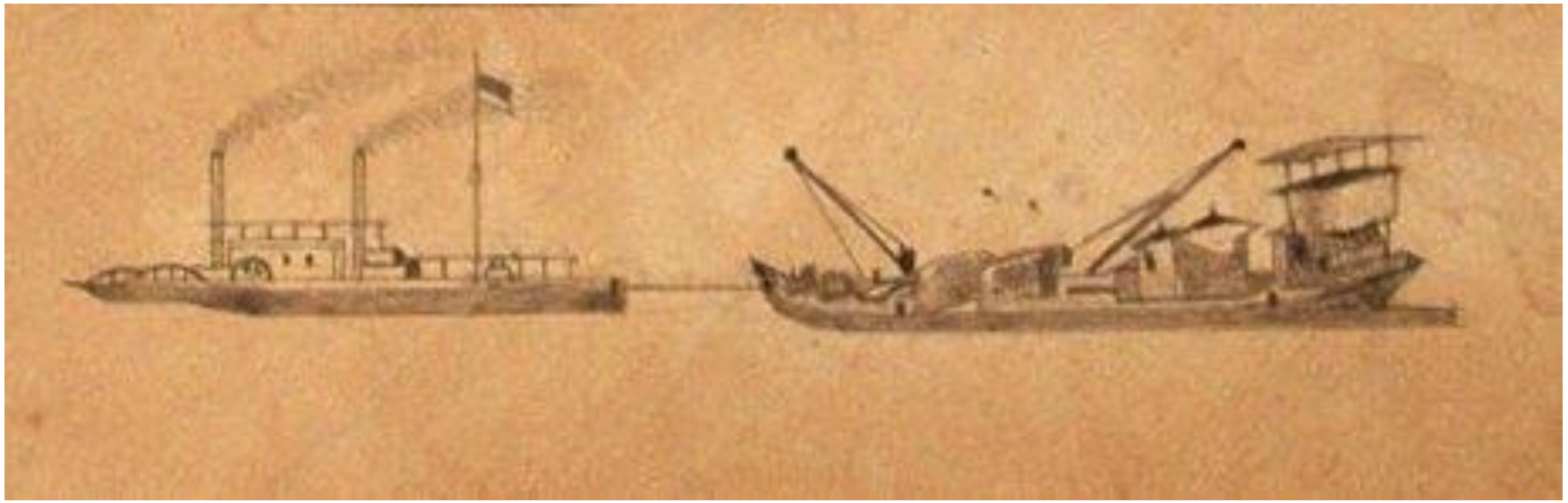

Naslovnica Ilirskih narodnih novina IV/1838. BR.73- Horvatska i Slavonia

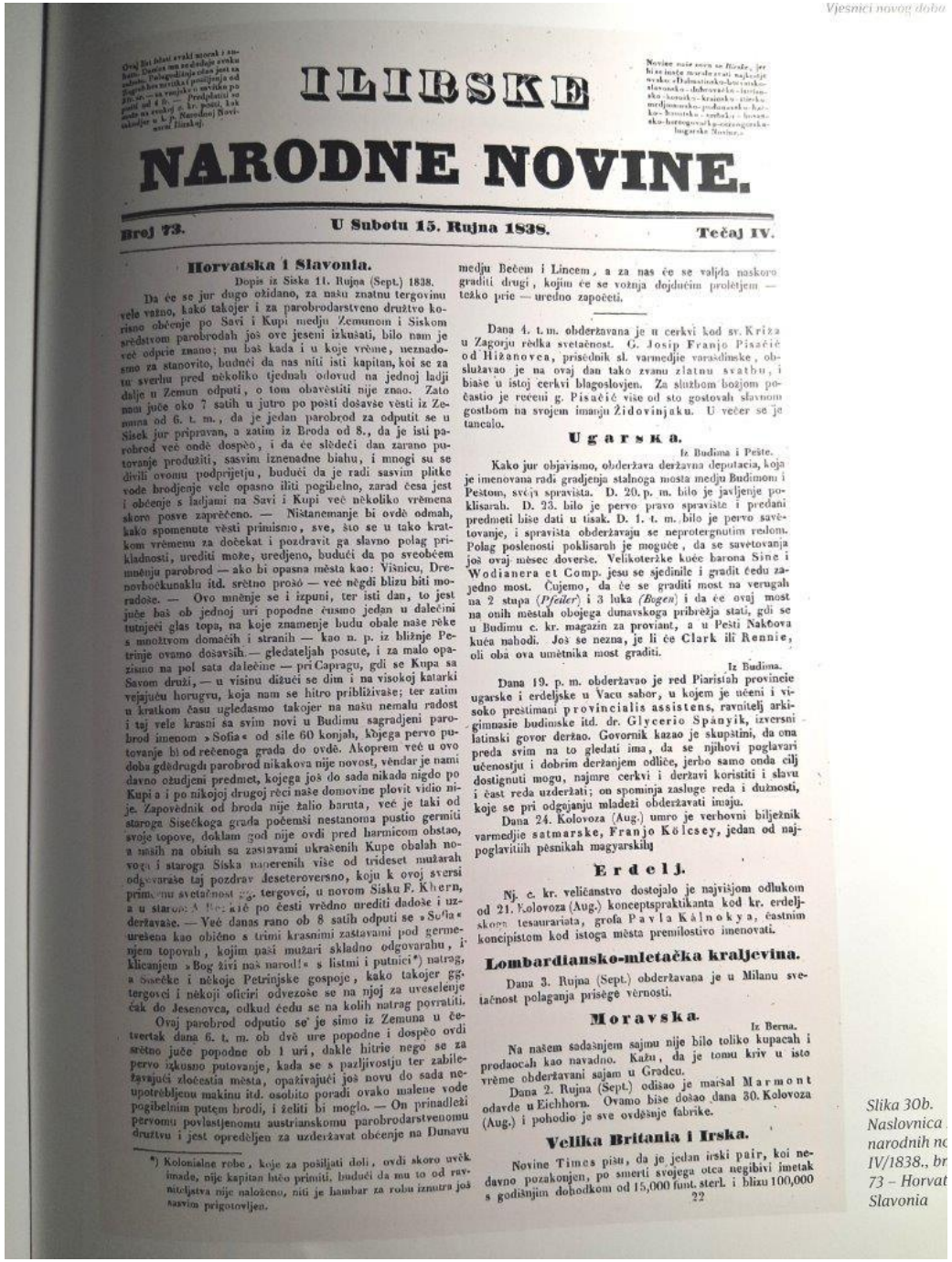

ILIRSKE

NARODNE NOVINE.

Broj 73. U Subotu 15. Rujna 1838. Tečaj IV.

Horvatska i Slavonia.

Dopis iz Siska 11. Rujna (Sept.) 1838.

Da će se jur dugo ožidano, za našu znatnu tergovinu vele važno, kako takojer i za parobrodarstveno družtvo korisno obćenje po Savi i Kupi medju Zemunom i Siskom sredstvom parobrodah još ove jeseni izkušati, bilo nam je već odprie znano; nu baš kada i u koje vrěme, neznadosmo za stanovito, budući da nas niti isti kapitan, koi se za tu sverhu pred nekoliko tjednah odovud na jednoj ladji dalje u Zemun odputi, o tom obavěstiti nije znao. Zato nam juče oko 7 satih u jutro po pošti došavše vësti iz Zemuna od 6. t. m., da je jedan parobrod za odputit se u Sisek jur pripravan, a zatim iz Broda od 8., da je isti parobrod već ondě dospěo, i da će slědeći dan zarano putovanje produžiti, sasvim iznenadne biahu, i mnogi su se divili ovomu podprijetju, budući da je radi sasvim plitke vode brodjenje vele opasno ili pogibelno, zarad česa jest i obćenje s ladjami na Savi i Kupi već nekoliko vrěmena skoro posve zapreděno. — Nistanemanje bi ovdě odmah, kako spomenute vësti primismo, sve, što se u tako kratkom vrěmenu za dočekat i pozdravit ga slavno polag prikladnosti, urediti može, uredjeno, budući da po svedšćem mněnju parobrod — ako bi opasna města kao: Višnicu, Drenovobočkunaklu itd. srětno prošo — već nègdi blizu biti moradoše. — Ovo mněnje se i izpuni, ter isti dan, to jest juče baš ob jednoj uri popodne čusmo jedan u dalečini tutnjeći glas topa, na koje znamenje budu obale naše rěke s množtvom domaćih i stranih — kao n. p. iz bližnje Petrinje ovamo došavših — gledateljah posute, i za malo opazismo na pol sata dalečine — pri Capragu, gdi se Kupa sa Savom druži, — u visinu dižući se dim i na visokoj katarki vejajuću horugvu, koja nam se hitro približivaše; ter zatim u kratkom času ugledasmo takojer na našu nemalu radost i taj vele krasni sa svim novi u Budimu sagradjeni parobrod imenom »Sofia« od sile 60 konjah, kojega pervo putovanje bi od rečenoga grada do ovdě. Akoprem već u ovo doba gdědrugdi parobrod nikakova nije novost, věndar je nami davno ožudjeni predmet, kojega još do sada nikada nigdo po Kupi a i po nikojoj drugoj rěci naše domovine plovit vidio nije. Zapovědnik od broda nije žalio baruta, već je taki od staroga Sisečkoga grada počemši nestanoma pustio germiti svoje topove, doklam god nije ovdi pred harmicom obstao, a naših na obiuh sa zastavami ukrašenih Kupe obalah novoga i staroga Siska naperenih više od trideset mužarah odgovaraše taj pozdrav jeseteroversno, koju k ovoj sversi primirnu svetačnost gg. tergovci, u novom Sisku F. Khern, a u staro[illegible] po česti vrědno urediti dadoše i uzdržavaše. — Već danas rano ob 8 satih odputi se »Sofia« urešena kao obično s trimi krasnimi zastavami pod germenjem topovah, kojim naši mužari skladno odgovarahu, i klicanjem »Bog živi naš narod!« s listmi i putnici*) natrag, a Sisečke i nekoje Petrinjske gospoje, kako takojer gg. tergovci i nekoji oficiri odvezoše se na njoj za uveselenje čak do Jesenovca, odkud ěedu se na kolih natrag povratiti.

Ovaj parobrod odputio se je simo iz Zemuna u četvertak dana 6. t. m. ob dvě ure popodne i dospěo ovdi srětno juče popodne ob 1 uri, dakle hitrie nego se za pervo izkusno putovanje, kada se s pazljivostju ter zabilježavajući zločestia města, opažívajući još novu do sada neupotrěbljenu makinu itd. osobito poradi ovako malene vode pogibelnim putem brodi, i želiti bi moglo. — On prinadleži pervomu povlastjenomu austrianskomu parobrodarstvenomu družtvu i jest opredeljen za uzdržavat obćenje na Dunavu medju Bečem i Lincem, a za nas će se valjda naskoro graditi drugi, kojim će se vožnja dojdućim proletjem — težko prie — uredno započeti.

*) Kolonialne robe, koje za posiljati doli, ovdi skoro uvěk imade, nije kapitan hćeo primiti, budući da mu to od ravnateljstva nije naloženo, niti je hambar za robu izmutra još sasvim prigotovljen.

Dana 4. t. m. obderžavana je u cerkvi kod sv. Križa u Zagorju rědka svetačnost. G. Josip Franjo Pisačić od Hižanovca, prisědnik sl. varmedjie varasdinske, obslužavao je na ovaj dan tako zvanu zlatnu svatbu, i biaše u istoj cerkvi blagoslovjen. Za službom božjom počastio je rečeni g. Pisačić više od sto gostovah slavnom gostbom na svojem imanju Židovinjaku. U večer se je tanculo.

Ugarska.

Iz Budima i Peste.

Kako jur objavismo, obderžava deržavna deputacia, koja je imenovana radi gradjenja stalnoga mosta medju Budimom i Pestom, svoju spravista. D. 20. p. m. bilo je javljenje poklisarah. D. 23. bilo je pervo pravo spravište i predani predmeti bise dati u tisak. D. 1. t. m. bilo je pervo savětovanje, i spravista obderžavaju se neprotergnutim redom. Polag poslenosti poklisarah je moguće, da se savětovanja još ovaj mesec doverše. Velikoteržke kuće barona Sine i Wodianera et Comp. jesu se sjedinile i graditi ědu zajedno most. Čujemo, da će se graditi most na verugah na 2 stupa (*Pfeiler*) i 3 luka (*Bogen*) i da će ovaj most na onih městah obojega dunavskoga pribrežja stati, gdi se u Budimu c. kr. magazin za proviant, a u Pešti Nakkova kuća nahodi. Još se nezna, je li će Clark ili Rennie, oli oba ova umětnika most graditi.

Iz Budima.

Dana 19. p. m. obderžavao je red Piarisah provincie ugarske i erdeljske u Vacu sabor, u kojem je učeni i visoko prestimani provincialis assistens, ravnitelj arkigimnasie budimske itd. dr. Glycerio Spányik, izversni latinski govor deržao. Govornik kazao je skupštini, da ona preda svim na to gledati ima, da se njihovi poglavari učenostju i dobrim deržanjem odliče, jerbo samo onda cilj dostignuti mogu, najmre cerkvi i deržavi koristiti i slavu i čast reda uzderžati; on spominja zasluge reda i dužnosti, koje se pri odgojanju mladeži obderžavati imaju.

Dana 24. Kolovoza (Aug.) umre je verhovni bilježnik varmedjie satmarske, Franjo Kölcsey, jedan od najpoglavitiih pěsnikah magyarskih.

Erdelj.

Nj. c. kr. veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 21. Kolovoza (Aug.) konceptspraktikanta kod kr. erdeljskoga tesauriata, grofa Pavla Kálnokya, častnim koncipistom kod istoga města premilostivo imenovati.

Lombardiansko-miletačka kraljevina.

Dana 3. Rujna (Sept.) obderžavana je u Milanu svetačnost polaganja prisěge věrnosti.

Moravska.

Iz Berna.

Na našem sadašnjem sajmu nije bilo toliko kupacah i prodavacah kao navadno. Kažu, da je tomu kriv u isto vrěme obderžavani sajam u Gradcu.

Dana 2. Rujna (Sept.) odšao je maršal Marmont odavde u Eichhorn. Ovamo bise došao dana 30. Kolovoza (Aug.) i pohodio je sve ovdešnje fabrike.

Velika Britania i Irska.

Novine Times pišu, da je jedan irski pair, koi nedavno pozakonjen, po smerti svojega otca negibivi imetak s godišnjim dohodkom od 15,000 funt. sterl. i blizu 100,000

Slika 30b. Naslovnica narodnih no IV/1838., br 73 – Horvat Slavonia

Novi (Vojni) Sisak na katastarskoj karti iz 1860. god. (detalj)

O M I T A
Civil Sisses
Sisseh
Culpa Fluss
Berdo
Berdo
Berdo
Pogordec
Pogordec
M I T A L

Stari (Civilni) Sisak na katastarskoj karti iz 1861. god.

E
Ozdaljevo
Popovica
J
B
B
Kontroba
Sisak
A
Miestnozemljiste
A
Sisak
Popovica
J
Soutce
C
Pristaniste železnice
Kontroba
B
Sisak
JINA
A
Miestnozemljiste
Pesjak
K
Miestno
zemljiste
A
Sisak
C
Perekov Cr
Ribici
L
Dugislogi
N

Sisački željeznički kolodvor s kraja 19. st. pogled na istok (nepoznati autor)

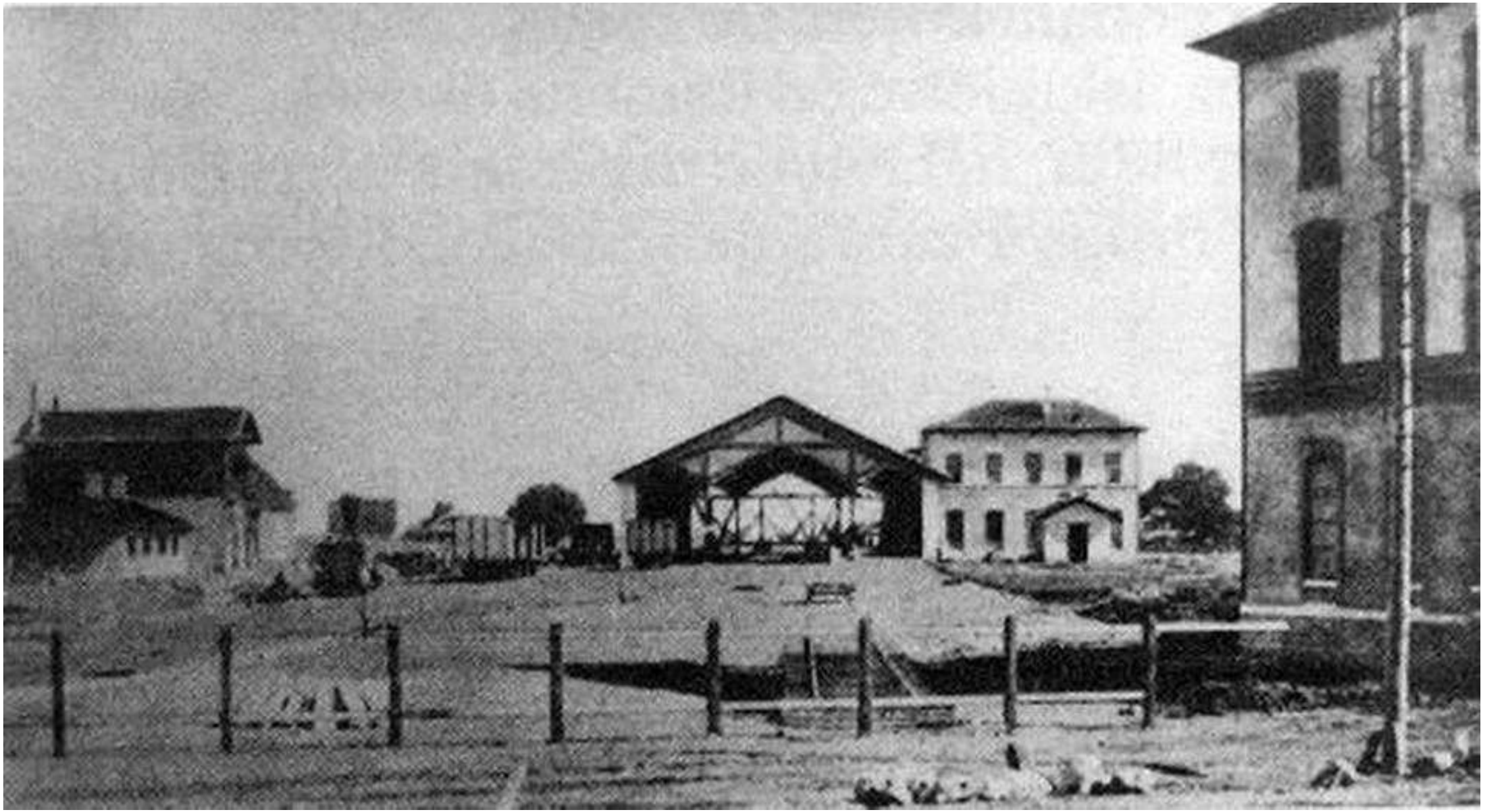

„I. ulica” od jednokatne kuće Lovrić do dvokatne uglovnice Weiss, Miler (pogled s obale Kupe (fotogrametrijska snimka)

„I. ulica” od prizemne kuće Reich do prizemne uglovnice Planner – fotogrametrijska snimka

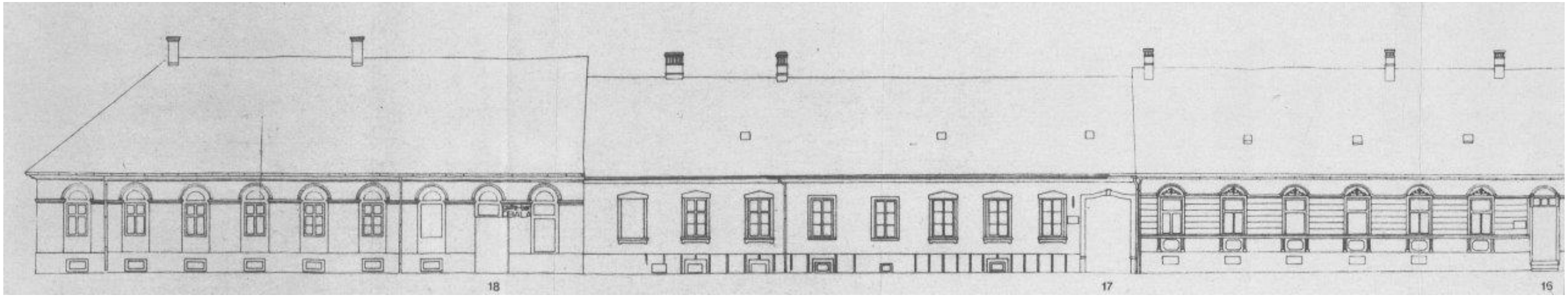

Crtež Starog i Novog Siska, pogled prema jugu (autor Depose, 1877. god.)

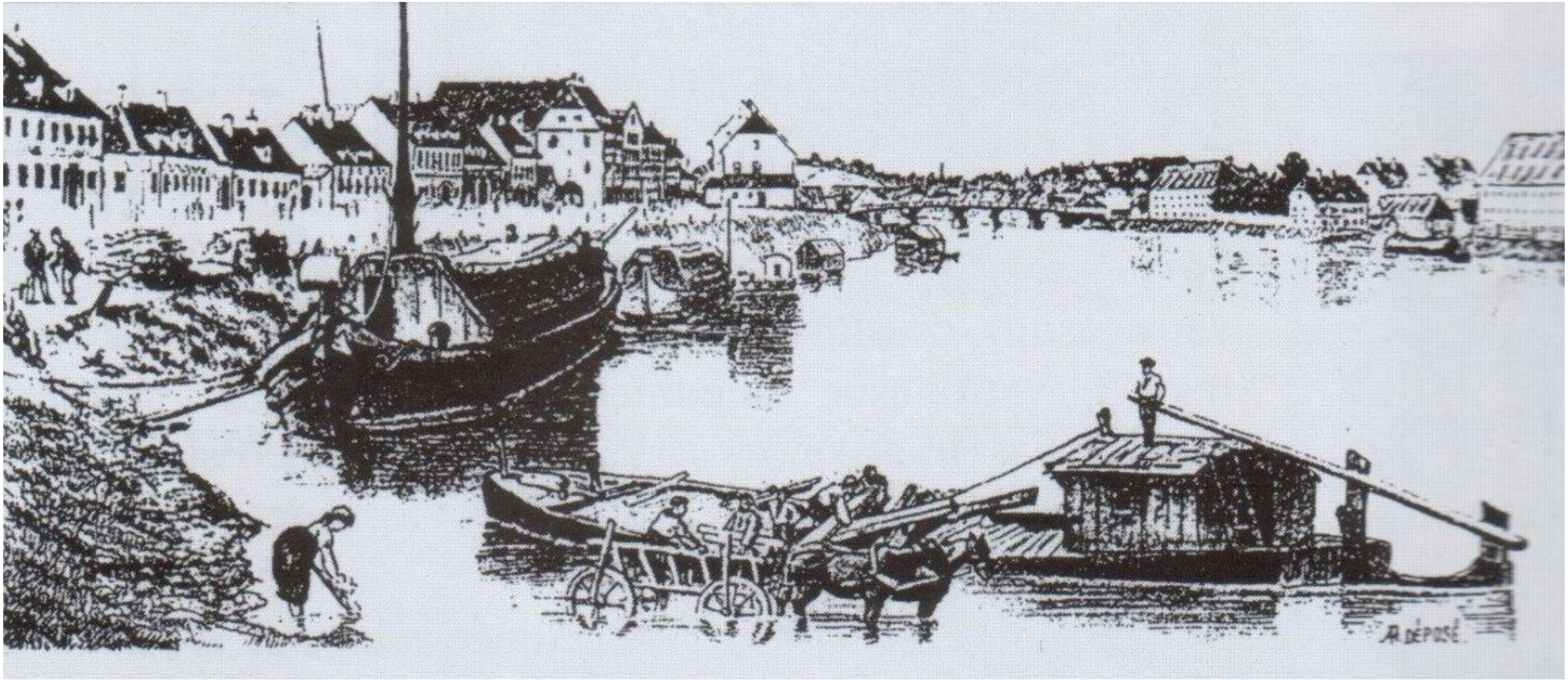

Drveni most na rijeci Kupi kod Siska – razglednica tiskana oko 1900. god. (pogled na sjeverozapad)

Željeznički kolodvor na razglednici oko 1910. god. (pogled na zapad)

Ulaz u željeznički kolodvor na razglednici oko 1911. god.

Sisak na prijelomu 19. i 20. stoljeća , fotografija nepoznatog autora (pogled na jug)

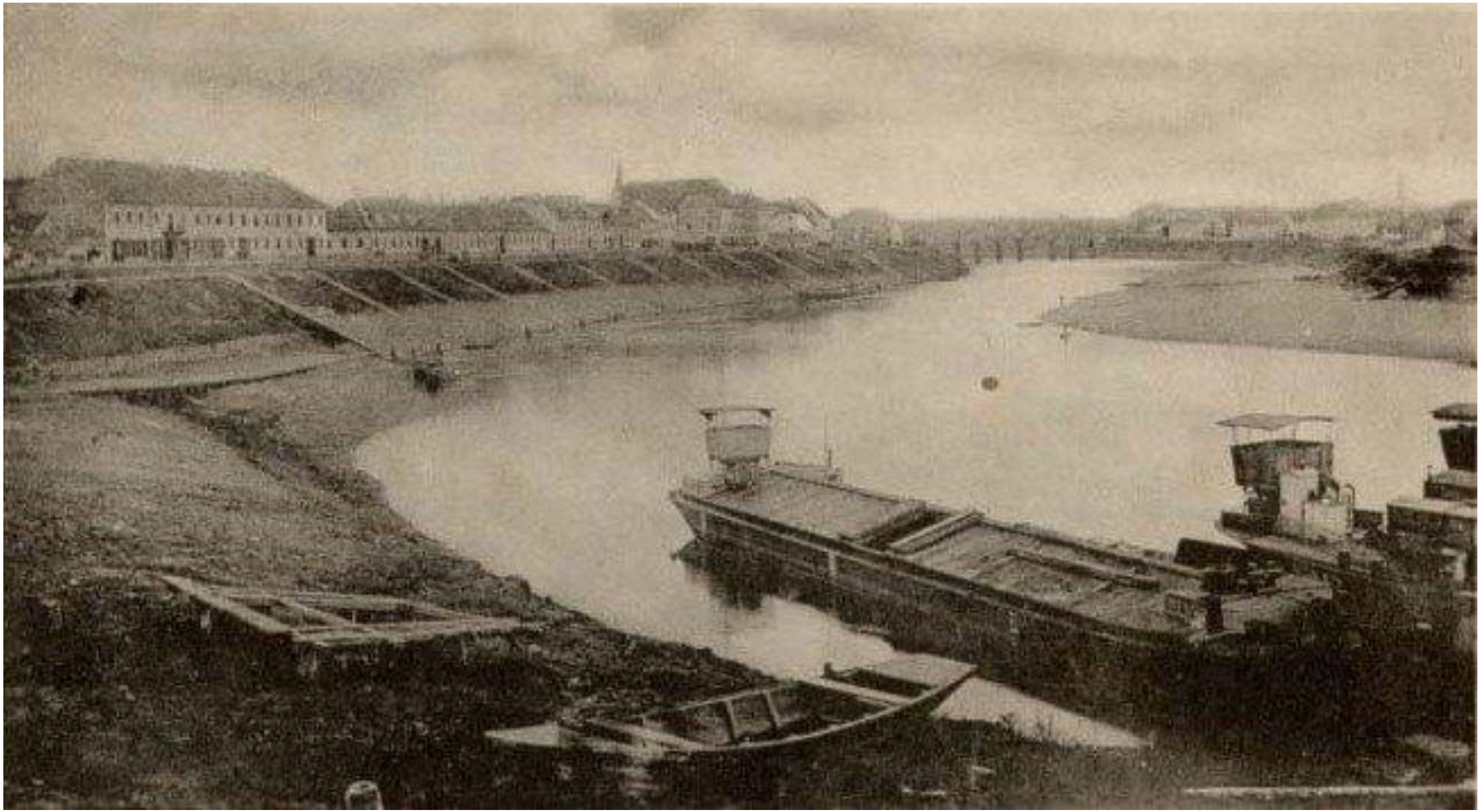

Topografska karta iz 1885. god. (detalj koji pikazuje Sisak)

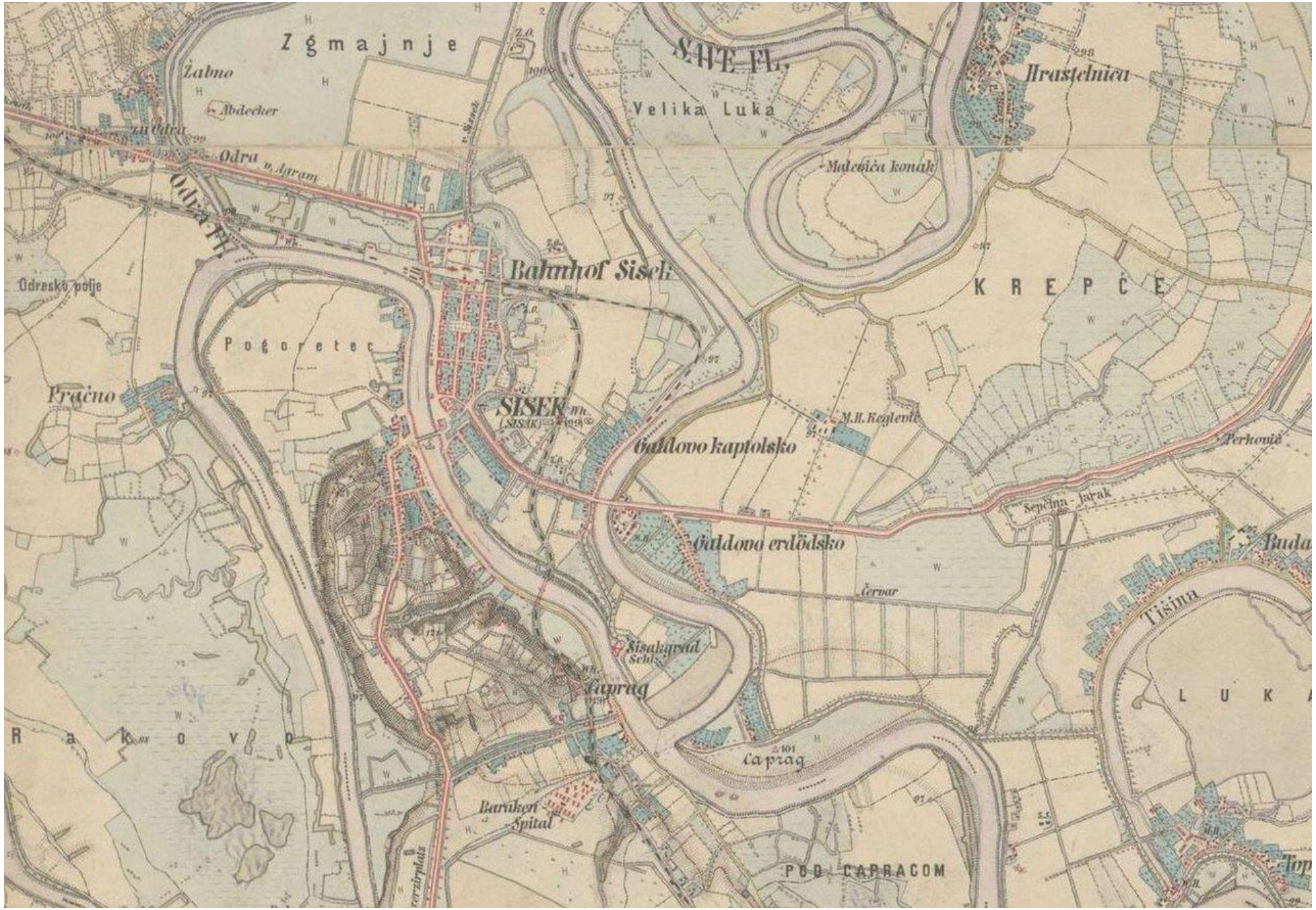

Današnja Kranjčevićeva ulica na razglednici poslanoj 1908. god.

Šetalište na razglednici poslanoj 1908. god.

Obale Kupe nizvodno od mosta na razglednici poslanoj oko 1900. god.

Obalni trg između Velikog Kaptola i Tuškanove kuće na razglednici oko 1899. god.

Život u Velikom Kaptolu i ispred njega na 3 razglednice poslane 1903. god.

Sisak u noći na razglednici oko 1900. god. (pogled na jug)

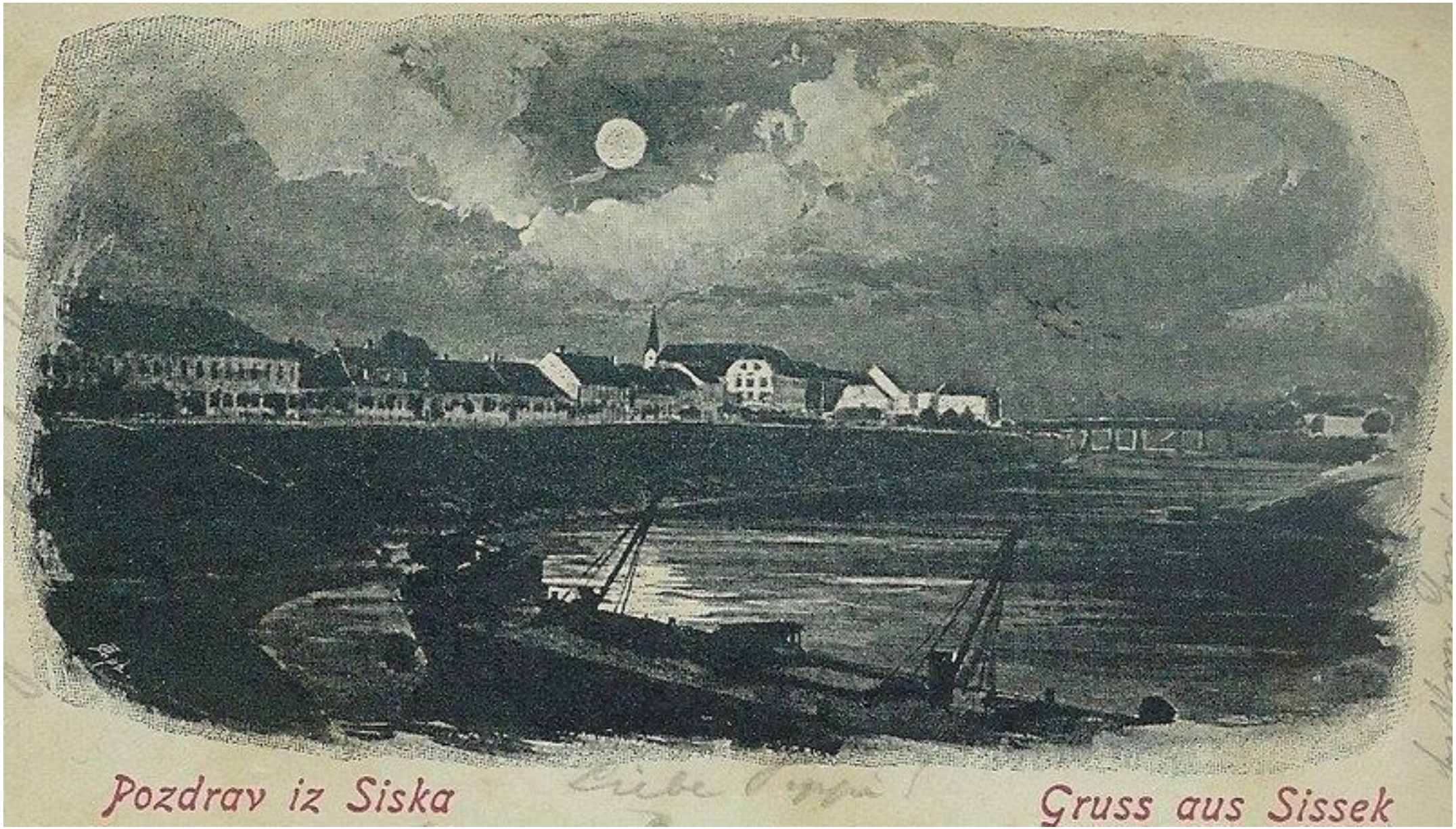

Bolnica u Sisku na razglednici poslanoj 1901. god.

Sisak.
Glavna carinara i agencija.

Kapele sv. Marije i sv. Petke na razglednici ogo 1900. god.

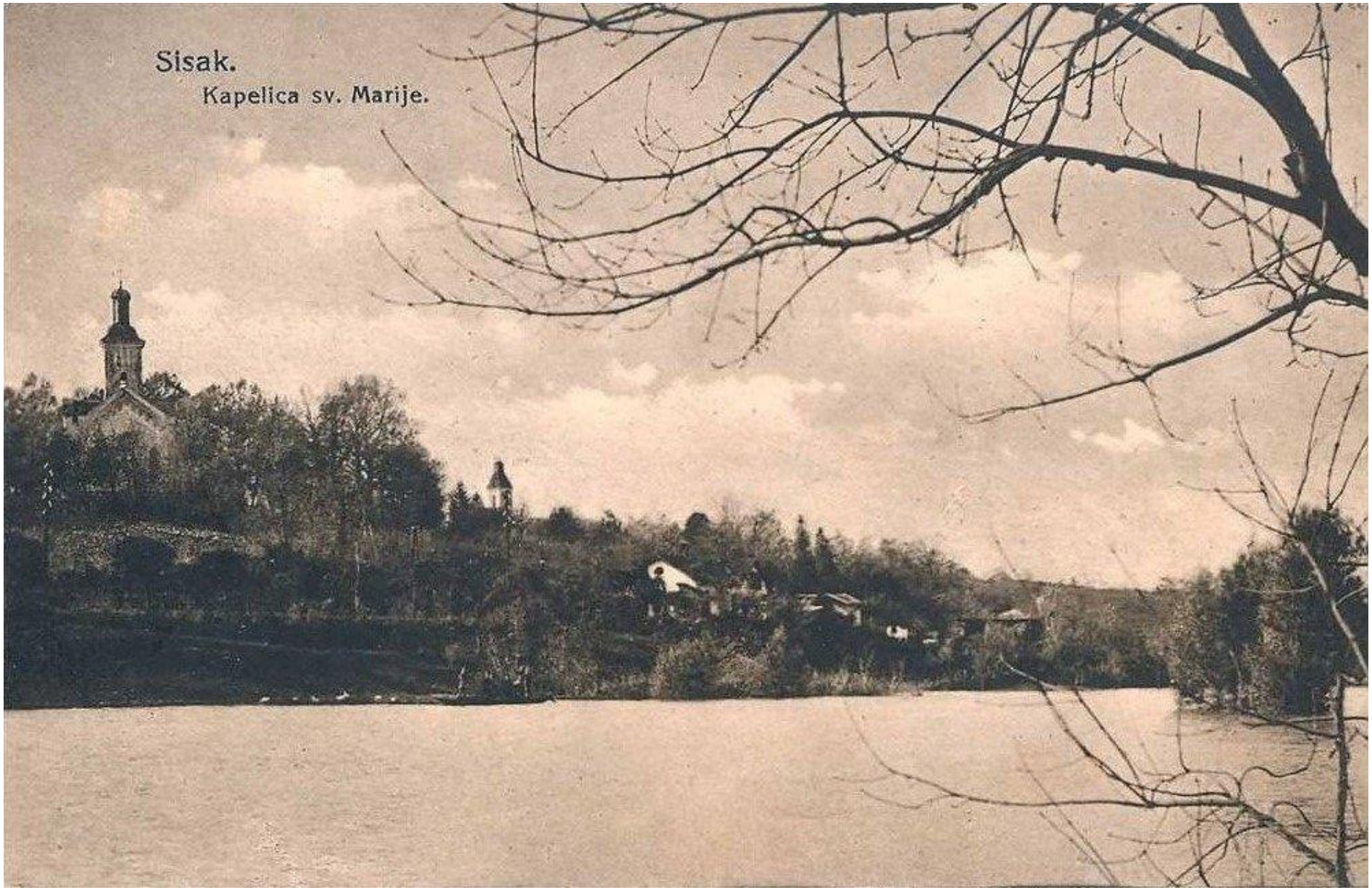

Željeznički most preko Kupe na razglednici iz 1903. god.

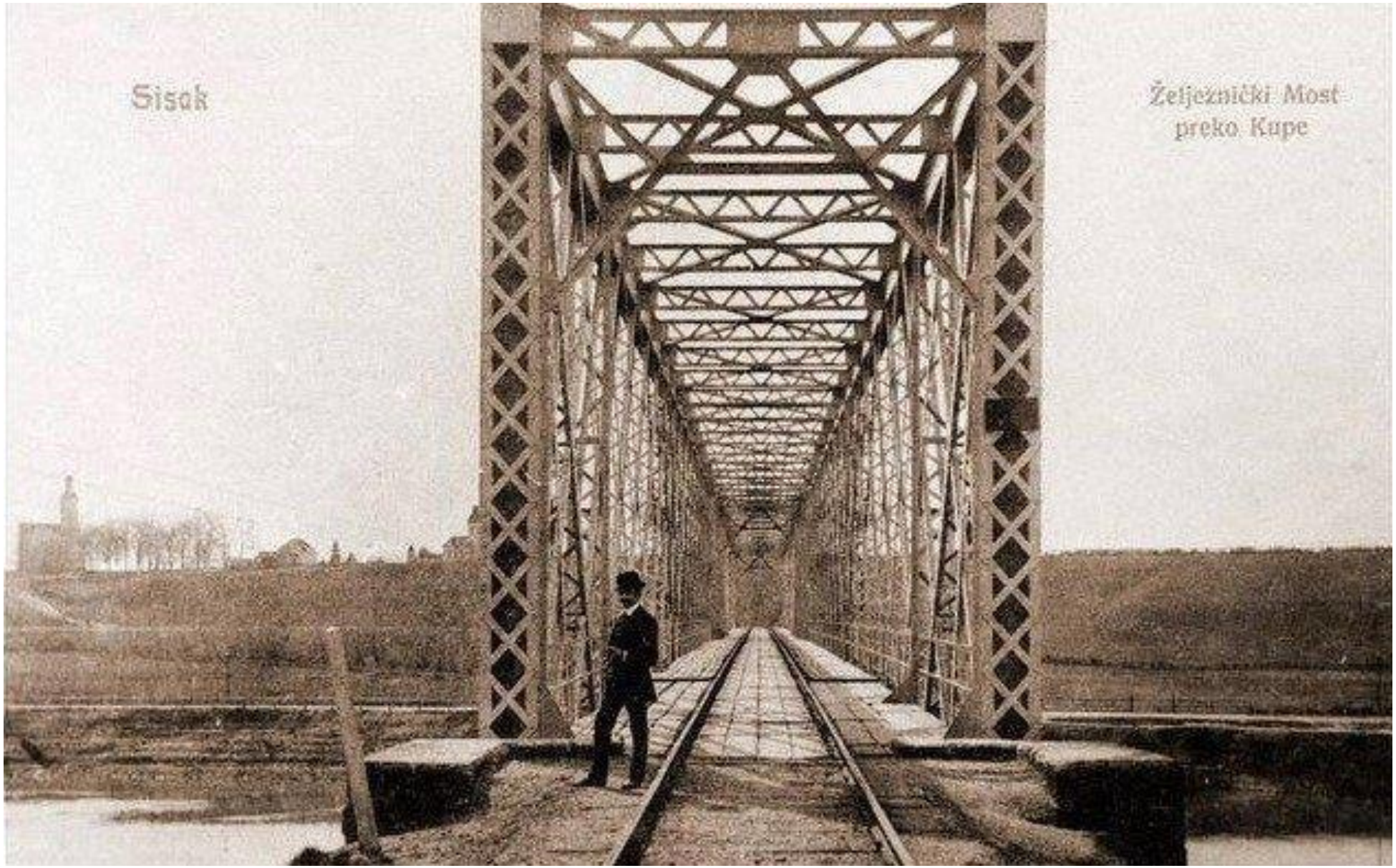

„Izraelitski templ” na razglednici oko 1900. god.

Domobranska vojarna na razglednici poslanoj 1906. god.

Žitni trg na razglednici poslanoj 1909. god.

Rekreativno vreslanje rijekom Kupom na razglednici poslanoj 1905. god.

Veduta Kupe na razglednici iz prve polovice 20. st. (pogled na jug)

Sisak (pogled na sjever) na fotografiji iz 1912. god. (nepoznati autor)

